

SZŰCSI ÓVODA

Pedagógiai Programja

Tartalomjegyzék

I. Bevezető gondolatok

1. Óvodánk jellemzői
2. A választott út
3. Programunk eszközigénye

II. Az óvodai élet tervezési formái, a fejlesztés tartalma

III.

1. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése
2. Óvodánk kapcsolatrendszere
3. Gyermekvédelem
4. Speciális szolgáltatások

IV. Legitimációs záradék

V. Felhasznált irodalom

I. Bevezető gondolatok

A pedagógiai tevékenység tudatos és szakszerű irányításához nélkülözhetetlen, hogy világos ismereteink, elképzeléseink legyenek a nevelési-oktatási folyamat szerkezetéről, elemeinek kölcsönhatásairól, megszervezésének elméleti és gyakorlati törvényszerűségeiről.

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család, a mi feladatunk az, hogy minden gyermek számára egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelést biztosítsunk. Az egyéni bánásmód elvét alkalmazva csökkentjük a hátrányokat, nem adunk helyet semmiféle előítéletnek.

Óvodánk Tevékenységközpontú Programjával, meglévő személyi és tárgyi feltételekkel biztosítjuk a gyermekek fejlődését.

Törvényi előírások

A program a 363/2012. (XII.17.) számú Kormányrendelet értelmében, az Óvodai nevelés országos alapprogramja alapján készült, magába foglalva a hazai és a helyi óvodai gyakorlatok eddigi tapasztalatait, eredményeit, szem előtt tartva a 2011. CXC Nemzeti Köznevelési törvényt, annak végrehajtási rendeleteit, a közoktatás távlati fejlesztésének stratégiáját, a megyei és községi közoktatási koncepció irányelveit.

Ezen kívül program az alábbiak figyelembevételével készült:

- Magyarország Alaptörvénye
- Az óvoda Alapító Okirata
- 1997. évi XXXI. törvény a Gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 48/2012. (XII.12.) EMMI rendelet a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről
- 32/2012 (X.8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve kiadásáról

1. Óvodánk jellemzői

A Szücsi Óvoda története

Óvodánk Magyarország egyik legszebb táján, a Mátraalján egy 1600 fős kis faluban, Szücsiben épült 1978-ban, majd a második épület 1979 -ben.

A település Északkeleti részén a Kecsekő lábánál, a Hársas patak mellett helyezkedik el.

Ez a környezet már az intézménybe jövet is ismeretek széles palettáját kínálja a mindenre kíváncsi gyermekszemeknek: megfigyelhetik az óvodánkhoz közeli szőlőhegyen az évszakokra jellemző változásokat, növényeket, állatokat és azokat a munkatevékenységeket is, amelyeket a szülők, nagyszülők végeznek.

Az óvoda környékén lévő házak udvarain élő háziállatok, az emberek kertben folyó munkája is sok érdekességet kínál gyermekeinknek.

Az itt élő emberek is szeretettel veszik körül óvodásainkat.

A környék igen csendes, csak az őszi munkák teszik zajosabbá, szőlőtermelő vidék lévén.

Az óvoda nagy kerttel és udvarral rendelkezik, amit az elmúlt évek során igyekeztünk cserjékkel, tujákkal szépíteni, otthonosabbá tenni. Hagyományá vált, hogy minden évben „A madarak és fák” napján növényeket ültetünk, amelyeket azután folyamatosan ápolunk, gondozunk a gyermekekkel.

Ebben a környezetben áll tehát az intézményünk, melynek fenntartója a Szücsi Községi Önkormányzat. Az intézmény 55 kisgyermek nevelésére, gondozására, fejlesztésére lett kialakítva.

Az intézmény épülete

Az épületben 2 tágas, világos csoportszoba van, továbbá egy logopédiai fejlesztő szoba, amelyek belső környezetét az ott mindennapjaikat töltő óvó nénik, dajka nénik teszik barátságossá és rájuk jellemzővé.

34/2007.(II.27.) önkormányzati határozat alapján az alacsony gyermeklétszámot figyelembe véve 2007. szeptember 1-től az óvodai nevelés feladatát 2 vegyes szerkezetű óvodai csoportban látja el az óvoda.

2019-ben átadásra került az alapépület együtteshez csatlakozó tornaszoba és az azt kiegészítő szertár.

A foglalkoztatókhoz tartozik egy-egy öltöző, illetve mosdó is. Ezekben a helyiségekben jól elférnek, és kényelmesen tevékenykedhetnek a gyermekek.

Helyet kapott az óvoda épületében egy ebédlő.

Az iroda az élelmezésvezető és az óvodavezető munkájához biztosítja a tárgyi feltételeket.

Az Óvoda udvarán egy nagy pavilon került kialakításra, asztalokkal, padokkal. Az elkészült, illetve átalakított helységek munkánk eredményesebb végzését segítik elő.

2020-ban az óvoda udvarán elhelyezett játékok felülvizsgálata és cseréje megtörtént fenntartónk által, pályázati forrásból.

Az óvoda konyhája

2019-ben az Uniós szabványoknak megfelelően a konyhai részleg úgy környezetében, mint eszközeiben pályázati forrásból felújításra került.

Az étkezésben résztvevők köre: intézményben ellátottak (óvoda, iskola), szociális étkeztetést igénybe vevők, vendégétkezők.

A konyhai feladatokat 1 fő Élelmezés vezető, 1 fő Szakácsnő és 1 fő konyhalány látja el.

Története:

Óvodánknak saját konyhája van, amelyhez egy szárazáru raktár, egy húselőkészítő és egy zöldségelőkészítő tartozik.

2002. januárjától működik a törvény által előírt HACCP minőségbiztosítási rendszer a konyhán.

Itt főznek az óvodás gyermekeken kívül az iskolai menzásoknak is és az étkezést igénylő idős embereknek is.

Az óvoda konyhája vendég és intézményi étkeztetést is biztosít, lehetőség szerint.

A konyha munkáját, a gyermekétkeztetés szempontjait figyelembe véve szervezzük, tervezzük.

Az épület fűtése

Az épület fűtését alapításakor olajkályha, majd villanykályhák biztosították, majd 1996-ban gázfűtésre cserélték. 2012. nyarán vegyes tüzelésű kazánok kerültek beszerelésre, így gazdaságosabbá vált az óvoda fűtése, majd az óvoda felújításakor azokat gázkazánra cserélték.

Az épület vízellátása, csatornarendszere

2000. nyarán a vízvezeték rendszer felújításra került az első épületben, valamint 2012. nyarán a csatornahálózat kiépítése is megtörtént.

A Személyi feltételek alakulása

Az Intézményben 1979-től három csoport fogadta a gyermekeket évről-évre.

A gyermekekkel 5 felsőfokú végzettségű óvónő foglalkozott, munkájukat 3 szakképzett dajka segítette.

2001-ben az óvónői létszámban 1 fő leépítésre került a 3 csoport ellátását az óvónői végzettségű óvodatitkár segítségével biztosítottuk osztott munkaidőben.

2007. szept. 1-től két vegyes korcsoportú óvodai csoportban 4 óvónő és 2 dajka látta el az óvodáskorú gyermekek nevelését, 1 Óvónő a prémium évek programban vett részt 1 dajka, pedig nyugdíjazásra került.

Ebben az évben került sor fenntartói változásra: Az intézmény neve Rózsaszentmárton - Szücsi Fenntartói Társulás Napközi Otthonos Óvoda Intézményegység Szücsi lett. Ez a szervezeti forma 2013. január elsejéig tartott, az iskolák átszervezése miatt ismét a Szücsi Községi Önkormányzat látja el a fenntartói feladatokat, az intézmény neve Szücsi Óvoda lett.

A gyermekek nevelését három felsőfokú végzettségű óvónő látja el, munkájukat 2 fő szakképzett dajka segíti.

Tehát a személyi feltételeink adottak arra, hogy céljainkat, feladatainkat megvalósítsuk a ránk bízott gyermekek legjobb tudásunk, szakértelmünk szerint neveljük.

Tárgyi feltételek

A tárgyi, dologi feltételeket úgy igyekeztünk alakítani, illetve fejleszteni, hogy a nevelő munkánkat eredményesebbé, a gyermekek fejlődési ütemét egyenletesebbé tegye.

Mivel a játék mellett és közben a gyermekek lételeme a mozgásos tevékenység, így amint a lehetőségek engedték, a harmadik csoportszoba tornaszobaként funkcionált.

2019-ben pályázati forrásból készült el az óvoda tágas tornaszobája.

Az eszközkészletünket folyamatosan bővítjük kézi szerekből, szalagokból, karikákból, labdákból.

Az udvari játékokat úgy alakítottuk, hogy az a foglalkozásokon is eredményesen alkalmazhatók legyenek.

Az óvodapedagógusok szakmai fejlődését egyre gyarapodó könyvtárunk segíti.

2. Választott út, gyermekkép, óvodakép

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család.

Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermekek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit.

Családi környezetből érkeznek az óvodánkba a gyerekek, fejlettségi szintjük változó.

Erre alapozva tervezzük nevelő munkánkat, Pedagógiai Programunkat.

A nevelőtestületünk a szülőkkel egyeztetve az Óvodai Nevelés Alapprogramját figyelembe véve a Tevékenység központú programot találta a legmegfelelőbbnek, hiszen a kisgyermek tevékenykedve szerez új ismereteket és a falusi környezet is számtalan lehetőséget ad egy-egy tevékenységforma elmélyültebb gyakorlására, pl.: Környezet megismerésére nevelés, szüreti munkák, kirándulások stb.

Úgy ítéljük meg, hogy e program segítségével eljuttatjuk a gyermekeinket, játszva, tevékenykedve sokoldalú tapasztalatszerzéssel arra a szintre, hogy az iskolában az életkoruknak megfelelően kiegyensúlyozott személyiségekké váljanak, érettek legyenek a továbblépésre.

Nevelésünk célja:

A teljes gyermeki személyiség fejlesztése, kibontakoztatása a gyermeki jogok és alapvető szabadságok tiszteletben tartása, az egyenlő hozzáférés biztosítása, valamint az életre való felkészítés a tevékenységek által, illetve azokon keresztül.

Programunk kitűzött nevelési célját a gyermekek szükségleteinek, tevékenységeinek és képességeinek figyelembevételével, a gyermek egyéni adottságaiból kiindulva lehetséges megvalósítani.

A gyermekek fejlődő személyiségek, ezért sajátos, életkori szakaszonként és egyénenként változó testi szükségleteik vannak. A szükségletek kielégítésében a gyermeki személyiség alakulásában, az őt körülvevő személyi és tárgyi környezetnek meghatározó szerepe van, a gyermeki személyiséget gondoskodás és védelem illeti meg.

A környezeti hatások közül a család szerepe igen jelentős, hiszen a család az első szocializációs színtér, amely a kisgyermeket formálja. A családi hatások a legtöbb esetben spontán módon valósítják meg a „társadalomba való bevezetés” feladatait.

Ezért a család mellett az óvodának igen nagy szerepe van az elsődleges szocializáció során. Az óvoda tudatosan alakítja, építi, kombinálja azokat a nevelő hatásokat, amelyekbe az együttműködés és társas érintkezés elemi formái egységet, kölcsönös kapcsolatot alkotnak. Az óvodai nevelés befogadó, gyermekközpontú.

Az óvodáskorú gyermekek érzelmi állapotát, befolyásolhatóságát nagymértékben a családi atmoszféra határozza meg, amelyben élnek.

Fejlesztésük csak azután kezdődhet meg, miután a gyermek beilleszkedett a csoportba, jól érzi magát, alapvetően derűs, vidám légkör veszi körül, megismerkedett a felnőttekkel, gyermekekkel egyaránt, biztonságosan mozog az őt körülvevő környezetben.

A gyermekeink gondozása is az óvodai munkánk alapfeladata.

Olyan sajátos nevelési feladat, amely nem csak a gyermek személyiségfejlődését alapozza meg, de lehetővé teszi annak kedvező környezeti hatásának a kialakulását, ami a gyermek további fejlődéséhez hozzájárul.

Valljuk, hogy a gyermek tevékenykedő lény, éppen ezért meg kell adni számára minden lehetőséget, az önállóan választott belsőből fakadó tevékenységre. A megismerési vágy, a kíváncsiság életkori tulajdonsága az óvodásnak. A tevékenysége azonban gyakran változik. Minél kisebb a gyermek, annál gyakrabban változtatja tevékenységi formáit. Ennek következtében egy adott tevékenység általában rövid ideig tart és nincs mindig összhangban a kitűzött céllal. Ezért nagyon fontos az óvónő szerepe, segítsége, irányítása, hogy biztosítsa többfajta tevékenység egy időben történő gyakorlásához a feltételeket (idő, hely, eszköz, ötletek). Fontos, hogy a tevékenységek megszervezésében támaszkodjon a gyermeki tapasztalatokra, az aktuális érzélemvilágra, élmények nyújtásával segítse elő a minél sokrétűbb és minél komplexebb tevékenységformák kialakulását csoportjában, biztosítsa az óvodáskorú gyermekek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit.

A nevelési cél elérésének feltételei

A szükségletek szerepe a nevelési cél elérése érdekében

A gyermek, fejlődő személyiség, ezért a gyermeknek sajátos, életkoronként, életkori szakaszonként változó testi, lelki szükségletei vannak.

Az óvodapedagógus feladatai a gyermeki szükségletek kielégítésében:

1. A gyermekre való fokozott odafigyelés, egyéni szükségleteinek folyamatos feltérképezése
2. A gyermek alapvető fizikai szükségleteinek megismerése és kielégítése
3. Az egészséges óvodai környezet megteremtése
4. A gyermek megfelelő gondozottságának biztosítása
5. A nyugodt, kiegyensúlyozott, szeretetteljes óvodai légkör kialakítása
6. Megértő, elfogadó pedagógusi magatartás

A tevékenységek szerepe a nevelési cél elérésében

A gyermek személyisége és a tevékenysége kölcsönösen egymásra hatva fejlődnek. A gyermek, tevékenykedő lény. Személyisége komplex tevékenységek által fejleszhető a leghatékonyabban.

A képességek szerepe a nevelési cél elérése érdekében

A tevékenységközpontú nevelés olyan képességek kifejlesztését jelenti, amelyek a társadalomban létező, elképzelhető pozitív tevékenységek gyakorlásához szükségesek.

Az óvodapedagógus feladatai a tevékenység megtervezésében

- Biztosítsa minél változatosabb többfajta tevékenység egyidőben történő gyakorlásához a megfelelő feltételeket (idő, hely, eszközök).
- A tevékenységek, megszervezésében támaszkodjon a gyermekek tapasztalataira, a gyermekek aktuális élményvilágára.
- Élmények nyújtásával segítse elő a minél sokrétűbb és minél komplexebb tevékenységformák kialakulását az óvodai csoportban.

Az óvodapedagógus feladatai a képességek fejlesztésében

- Folyamatosan biztosítsa a gyermekek számára a képességeik kibontakoztatásához szükséges tevékenységek gyakorlásának lehetőségeit (hely, idő, ötletek, eszközök, élmények).
- A folyamatos megfigyelés útján alkosson tiszta képet a gyermek meglévő képességeiről. Ennek ismeretében törekedjék az ismeretek fejlesztésére.
- A kiemelkedő képességű és részképességek fejlődésében elmaradott gyermekekre egyénre szabott fejlesztési terv alapján gyakoroljon hatást.
- Minden gyermek képességét önmagához, saját lehetőségeihez viszonyítva igyekezzen fejleszteni.

Az óvoda, ahol a Tevékenységközpontú program elvei megvalósulhatnak

- Gyermekközpontúság elviekben és gyakorlatban.
- A nevelés elsődlegességének hangsúlyozása.
- Nyugodt, meleg, szeretetteljes nevelési légkör biztosítása.
- Esztétikus környezet megteremtése.
- A gyermekek alapvető szükségleteinek kielégítése.
- Esélyegyenlőség megteremtésére törekvés.
- Elegendő idő, hely és eszköz biztosítása különböző tevékenységek gyakorlásához.
- A gyermekek differenciált egyéni fejlesztése a csoport, a közösség keretein belül.
- A gyermek fejlődéséhez sürgetéstől mentes utak keresése.
- A gyermekek számára a lehető legnagyobb szabadságfokú mozgástér biztosítása.
- A gyermeki önállóság határainak fokozatos szélesítése.
- A gyermek tisztelete, a gyermek jogainak érvényesítése.
- A gyermek mozgásigényének kielégítéséhez megfelelő feltételek biztosítása.
- Az óvoda közvetlen segíti az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését.
- Az óvoda pedagógia tevékenységrendszere és tárgyi környezete segíti a gyermek környezettudatos magatartásának kialakulását.
- A külső környezet felé nyitott nevelési légkör megteremtése.
- Az óvodapedagógusok szakmai önállóságának érvényesülése.
- Az óvodapedagógusoknak lehetőség biztosítása a folyamatos szakmai továbbképzésre, önfejlesztésre.
- Amennyiben nemzetiséghez tartozó és migráns gyermekek járnak óvodánkba, biztosítsuk az önazonosság megőrzését, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

Az óvodapedagógus feladatai a megvalósítás érdekében

- Nevelő és oktató munkája során gondoskodik a gyermek személyiségének fejlődéséről, tehetségének kibontakoztatásáról. Ennek érdekében tegyen meg minden tőle elvárhatót, figyelembe véve a gyermek egyéni képességeit, adottságait, fejlődésének ütemét, szociokulturális helyzetét.
- A különleges bánásmódot igénylő gyermekekkel egyénileg foglalkozzon, szükség szerint együttműködjön gyógypedagógussal, konduktorral vagy a nevelést, oktatást segítő más szakemberekkel, a hátrányos helyzetű gyermek felzárkózását elősegítse.
- Segítse a tehetségek felismerését, kiteljesedését.
- Előmozdítsa a gyermek erkölcsi fejlődését, a közösségi együttműködés magatartási szabályainak elsajátítását és törekedjen azok betartatására.
- Egymás szeretetére és tiszteletére, a családi élet értékeinek megismerésére és megbecsülésére, együttműködésre, környezettudatosságra, egészséges életmódra, hazaszeretetre nevelje a gyermekeket.
- A gyermek testi-lelki egészségének fejlesztése és megóvása érdekében tegyen meg minden lehetséges erőfeszítést. Felvilágosítással, a munka- és balesetvédelmi előírások betartásával és betartatásával, a veszélyhelyzetek feltárásával és elhárításával, a szülő és szükség esetén más szakemberek bevonásával.
- A gyermekek és a szülők, valamint a munkatársak emberi méltóságát és jogait maradéktalanul tiszteletben tartsa, javaslataikra, kérdéseikre érdemi választ adjon.
- Az ismereteket sokoldalúan és változatos módszerekkel közvetítse, szakszerűen megtervezve irányítsa a gyermekek tevékenységét.
- Vegyen részt pedagógus továbbképzéseken, folyamatosan képezze magát.
- A Pedagógiai Programban és az SZMSZ-ben előírt valamennyi pedagógiai és adminisztratív feladatait maradéktalanul teljesítse.
- Aktívan részt vegyen a nevelőtestület értekezletein, az ünnepségeken és az éves munkaterv szerinti rendezvényeken.
- Határidőre megszerezze a kötelező minősítéseket.
- Megőrizze a hivatali titkot.
- Hivatásához méltó magatartást tanúsítson.
- A gyermek érdekében együttműködjön munkatársaival és más intézményekkel.

Érzelmi, erkölcsi, értékorientált közösségi nevelés és szocializáció

A szocializáció irányát, belső szerkezetét, intenzitását tekintve rendkívül heterogén jelenség. Az óvodai szocializáció a gyermek, az egyén igényeinek, fejlődési szükségleteinek egyértelmű, következetes érvényesítését jelenti. Az óvodai szocializáció feladata a szociális életképesség megalapozása, továbbfejlesztése. A szocializáció során a társadalom, a környezet szokásainak, normáinak, erkölcsi elvárásainak megismerésén és fokozatos elsajátításán keresztül nevelődik a gyermek, formálódik a személyiség. Az óvodáskorú gyermek jellemző sajátossága az érzelemvezéreltség, ami a szocializáció során is meghatározó módon segíti elő a környezet megismerését, az eligazodást, a mindennapi élet problémáival való megbirkózást.

Az óvodapedagógus feladatai az érzelmi, erkölcsi, értékorientált közösségi nevelés és szocializáció fejlesztésében:

- A szeretet és a kötődés képességének fejlesztése.
- A mások iránti tisztelet, megbecsülés érzésének fejlesztése.
- Az élménybefogadás képességének fejlesztése.
- Az érzelmek kifejező képességének fejlesztése.
- A gyermek kielégíthesse természetes társas szükségleteit.
- Nevelje a gyermeket a különbözőségek elfogadására.
- Az ösztönök és az érzelemirányítás képességének fejlesztése.
- Az érzelmi zavarok tompítása, leépítése.
- A gyermekekben megfelelő önfegyelem, önbizalom, önértékelés kialakítása.
- A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nevelése megfelelő szakemberek közreműködésével, az esélyegyenlőség biztosítása.
- Egyéni fejlődési ütemük figyelembe vételével szocializációjuk segítése.
- A gyermekek minél gazdagabb kapcsolatrendszerének kialakítása.
- A konfliktushelyzetek megfelelő kezelésének segítésére mentálhigiénés és drámajátékok alkalmazása.
- A magyarság, a magyar nép kultúrájával és hagyományaival való ismerkedés.
- Társas kapcsolatok nyomon követése és szociometriai felmérés készítése, értékelése, feladatok kijelölése (középső és nagycsoportos korú gyermekeknél).
- Élményeiket és gondolataikat egyre könnyebben és árnyaltabban, választékosabban fogalmazzák meg, hogy ez által alkalmassá váljanak a másokkal való együttműködésre.
- Értsék meg és tartsák tiszteletben társaik közötti különbözőségeket.
- A gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék.
- Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartásának érzelmi vezéreltsége. Elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül.
- Kiemelten fontos, hogy az óvoda alkalmazottai és a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze.
- Az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, én tudatának alakulását és engedjen teret önkifejező törekvéseinek.

- Az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.
- A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint például: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának), szokás- és normarendszerének megalapozása.
- Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhöz való kötődés alapja, valamint, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.
- A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modellértékű szerepet tölt be.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- A gyermekek aktívan részt vesznek a közös tevékenységekben.
- Elfogadják az egyes tevékenységek által megkívánt magatartási formákat.
- Tisztelettel viselkednek a felnőttekkel és társaikkal szemben.
- Bizalommal fordulnak a velük foglalkozó felnőttekhez.
- Kialakul szabálytudatuk és vállalják tetteik következményeit.
- Társas kapcsolataikban egyszerű konfliktusaikat képesek megoldani.

Az egészséges életmódra nevelés feltételei és feladatai

Az egészséges életmód magába foglalja a környezettel való harmonikus együttélést, a természet szeretetét és védelmét, szakemberek bevonásával, a szülővel, pedagógussal együttműködve.

A gyermekek napirendjét úgy kell kialakítani, hogy elkerüljük az egyoldalú terhelést, azaz lehetőleg felváltva biztosítsuk a mozgást és az ülással járó tevékenységeket.

Fontos, hogy a gyermekek minél több időt töltsenek a szabad levegőn.

Az óvodapedagógus gondosan válassza meg a helyszíneket.

Az óvoda udvarán lévő konyhakert, virágoskert ugyancsak alkalmas a mindennapi komoly mozgást igénylő tevékenységre.

Az egészséges életmód szokásainak kialakításában fontos szerepet kap a helyes táplálkozás, öltözködés, betegségmegelőzés szokásainak kialakítása és az étkezés körülményeinek, esztétikumának biztosítása.

A gyermek nem megéri, hanem megéri ennek az egész miliőnek a jótékony hatását és megéri magában a későbbi életében is.

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű. A példaadás a legerősebb nevelő erő.

Céljaink

A gyermekek testi és lelki szükségleteinek kielégítése során

- formálódnak az egészséges életvitelhez szükséges jártasságok, készségek,
- fejlődnek testi képességeik.

Feladataink

- A gyermekek gondozása, a testi, lelki szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése egészségük megóvása, ápolása.
- Az egészséges életmód, a testápolás, étkezés, öltözködés és betegségmegelőzés az egészségmegőrzés szokásainak alakítása, belső igényé fejlesztése.
- A gyermekek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges, nyugodt, biztonságos balesetmentes környezet feltételeinek megteremtése.
- Párhuzamos tevékenységek gyakorlásához elegendő idő, türelmes légkör, megóvására irányuló szokások alakítása rugalmas napirend kialakítása.
- A szokás és normarendszer közös kialakítása, összehangolt munka, azonos norma valamennyi csoportban dolgozó óvodapedagógus és dajka között.
- A gyermek önállósági törekvéseinek segítése, támogatása, a tevékenységek szóbeli megerősítése.
- A mozgásigény, fejlettség, terhelhetőség megismerése, fejlesztése szükség esetén megfelelő szakember bevonása.
- A szülők egészségmegőrző, betegségmegelőző szokásainak megismerése, befolyásolása (szociokulturális háttér, gondozási szokások).
- A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése.
- A gyermeki testi képességek fejlődésének segítése.

- A gyermekek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése.
- Az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.
- Az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlenszír tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése.
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása.
- Megfelelő szakemberek bevonásával, a szülővel és az óvodapedagógussal együttműködve speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végén

- A gyermekek a kialakított szokásoknak megfelelően felszólítás nélkül, önállóan végzik a testápolási teendőket.
- Ismerik a tisztálkodási eszközök helyét, azokat megfelelően használják, tisztán tartják.
- Zsebkezdőjüket köhögéskor, tüsszentéskor önállóan használják.
- Készségszinten használják az evőeszközöket (kanalat, kést, villát).
- Igénylik az asztal esztétikus rendjét.
- A kulturált étkezés alapvető szokásait ismerik (asztalnál ülve, halkán, csukott szájjal étkeznek).
- Önállóan öltöznek, ruháikat ki- begombolják, cipőjüket befűzik, bekötik.
- Ruháikat védik a szennyeződéstől, a gyűrődéstől, és a megfelelő helyre, teszik (saját polcukra, zsákba, illetve székre pihenéskor).
- Ügyelnek saját személyük és környezetük rendjére, tisztaságára.
- Ismerik a szelektív hulladékgyűjtés célját és gyakorlatának elemeit.
- Ismerik és betartják a balesetvédelmi magatartásformákat.

Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel, az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

Az óvodai nevelés a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára mint életkori sajátosságra, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosít a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

Az értelmi nevelés további feladatai: egyrészt a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, alkotóképesség fejlesztése. Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.

Céljaink

Olyan gyermekek nevelése, akik szabad önkifejezésre képesek, meg tudják fogalmazni élményeiket, tapasztalataikat, kialakul tanulási vágyuk, képességük, kreatív személyiségük. Az életkoruknak megfelelő beszédészleléssel, beszédmegértéssel, kifejezőkészséggel rendelkezzenek.

Feladataink

- A gyermekek értelmi képességeinek fejlesztése: érzékelés, észlelés, megfigyelés, emlékezet, képzelet, figyelem, akarat, gondolkodás.
- Szabad önkifejezés, közlési vágy, kapcsolatteremtési készség elősegítése.
- A gyermekek kommunikációs, metakommunikációs képességének fejlesztése.
- Szókincs bővítés, alapozó funkciók megteremtése.
- Anyanyelvi játékok alkalmazása.
- Sokoldalú tapasztalatszerzés lehetőségeinek biztosítása.
- Mindennapos mesehallgatás, bábszínház, könyvtár, színvonalas előadások látogatása.
- Differenciált, egyéni képességek szerinti fejlesztés.
- Egyéni adottságok, hajlam, rátermettség, kiemelkedő képesség felfedezése városi, megyei versmondó, mesemondó versenyeken való részvétel.

A fejlődés - fejlesztés feltételei, lehetőségei a nevelésben

Az adottságok melyeket a gyermek örököl, megadják a genetikai kódot, a gyermeki személyiség „tervrajzát”, azon lehetőségeket, melyeket a környezete valóra válthat, kifejleszthet, készségekké, képességekké alakíthat.

Az óvodapedagógus feladatai a fejlődés - fejlesztés optimális feltételeinek megteremtése érdekében:

- Egyenrangúságon és együttműködésen alapuló, kommunikáció alakítása a szülőkkel, és az óvoda környezetével.
- Az óvoda nevelési elveinek közvetítése a szülők felé, a nevelési alapelvek egyeztetésével.
- Az óvodapedagógus modell szerepéből adódó nevelési lehetőségek kihasználása, tudatos törekvés a megfelelő modell biztosítására.
- A nevelés tárgyi feltételeinek megteremtése elsősorban az intézmény vezetésének feladata, a csoportszoba felszereltségének bővítése saját készítésű eszközökkel az óvodapedagógusok folyamatos munkáját igényli.
- A gyermeki fejlődéshez ingergazdag, izléses környezet kialakítása az óvodapedagógus feladata.
- Az óvodapedagógus felelősségi körébe tartozik, hogy odafigyeléssel tervezze meg a gyermek adottságainak, képességeinek megfelelő fejlesztést, odafigyelve arra, hogy ne kerüljön sor a gyermek sürgetésére, fejlődésének siettetésére, túlzott elvárások megfogalmazására.

Elvárások a dajkával szemben:

- Segítse az óvoda működését, járuljon hozzá az óvodai nevelés eredményességéhez.
- A gyermek - dajka kapcsolatot a pozitív attitűd jellemezze.
- Rendelkezzen szakképesítéssel.
- Legyen gyermekszerető, szorgalmas, mindig segítőkész, kedves.
- Úgy gondoljuk, hogy a dajka szerepe az óvodai nevelésben a munka közvetlen segítője.
- Lényével, magatartásával hatást gyakorol a gyermekekre.

3. Programunk eszközigénye

A „Tevékenységek központú” program, bár nem igényel különleges eszközigényt, fontosak azok az objektív feltételek, ami az óvodában adottak, rendelkezni kell a program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel: az óvoda épülete, berendezései tárgyai, a nagy udvar, a tevékenységekhez szükséges tornatermi és udvari fejlesztőeszközök és nem utolsósorban a játékeszközök.

Ezek folyamatos felújítása, megújítása fontos feladatunk, amit a fenntartó Önkormányzattal napirenden is tartunk.

Célunk, hogy szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, megfelelően életkori sajátosságaiknak, egészségük megőrzését biztosítsa.

A gyermekek által használt eszközöket számukra elérhető módon biztonságukat figyelembe véve kell elhelyezni.

Az óvónői önállóság körébe tartozik óvodánkban, hogy a meglévő adottságokon belül hogyan és milyen eszközöket használ, hogyan alakítja otthonossá csoportját és az óvoda belső tereit.

Célunk, hogy az óvoda biztosítson megfelelő munkakörnyezetet az óvodai dolgozóknak, teremtsen lehetőséget a szülők fogadására.

A kötelező eszközök és felszerelések beszerzése a 20/2012. (VIII. 28.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról 2. számú melléklete alapján folyamatosan történik. Az anyagi erőforrásokat igyekszünk előteremteni, felmérve a lehetőségeket és kihasználva a pályázati alkalmakat.

II. Az óvodai élet tervezési formái, a fejlesztés tartalma

Az óvodai nevelés tartalma a tevékenységeken keresztül jut érvényre és a nevelési folyamat négyes rendszerén keresztül valósul meg.

A feladatrendszer elemei a gyakorlatban nem különülnek el egymástól.

Feladatrendszerünk elemei:

- Játék és tanulási tevékenység
- Társas és közösségi tevékenység
- Munkatevékenység
- Szabadidős tevékenység

A gyermekek számára egy adott tevékenység éppúgy lehet játék és munka is, mint ahogy beletartozhat a közösségi tevékenységek körébe. Pontosan ez az oka annak, hogy a nevelés tervezésekor nem szedjük szét a feladatrendszert, hanem egységben gondolkodva a tervezett tevékenységből indulunk ki.

Játék, tanulás

A játék a 3 - 7 éves korú gyermek alapvető tevékenysége.

A játék nem csak azért kitűnő talaja a fejlesztésnek, mert általa szinte észrevétlenül fejlődik, tanul a gyermek, hanem azért is, mert a játékban kiélheti, kipróbálhatja, kidolgozhatja az életben előforduló szituációkat, élményeket.

Ugyanakkor megoldási módot kaphat bizonyos élethelyzetekben való viselkedésre, megnyugodhat, kiélheti szorongásait, problémáit és újra élheti, feldolgozhatja kellemes és kellemetlen élményeit. Ezért minél több időt kell biztosítani a gyermeknek az elmélyült játékra.

A legfőbb célkitűzéseket szem előtt tartva olyan tulajdonságok fejlődhetnek ki a gyermekben, ami később a társadalomba való beilleszkedést elősegítheti. Pl.: önállóság, másik játékának, véleményének tisztelete, alá-fölé rendelt viszony stb.

A játékhoz szükséges feltételek

A nyugodt, derűs játékhoz szükséges feltételeket folyamatosan biztosítjuk a gyermekek számára. amelyek:

- hely
- idő
- eszköz
- tapasztalatszerzés, élmények.

A csoportszobákban vannak kialakított állandó játékhelyek, amelyek a gyermeki igénytől függően mobilizálhatóak.

A játéktémák megválasztásánál, kialakításánál nagymértékben és rugalmasan a gyermeki ötletekre alapozunk.

A játék színtere nem szűkül le a csoportszobára, igyekszünk minél több lehetőséget megragadni az udvaron való tartózkodásra, a szabad levegőn történő tevékenykedésekre.

Itt is közvetlen kapcsolatba kerülnek a gyermekek a különböző anyagokkal (víz, homok, kavics, ágak). Formálhatják azokat, tevékenykedhetnek velük, felhasználhatják játékigényüknek, ötleteiknek megfelelően.

Minden játékhoz biztosítjuk a szükséges eszközöket. A gyermekek számára hozzáférhető helyen, átlátható rendszerben helyezük el a játékszereket.

Olyan szokásrendszert alakítunk ki, amelyben a gyermekek az eszközöket önállóan használják és helyezik vissza a helyükre, ezáltal alakítjuk igényességüket is.

A pedagógusok, a pedagógiai munkát segítő munkatársak, és a szülők feladata is, hogy a gyermeknek a szabad játékhoz való jogát biztosítsa.

Szükséges a folyamatos megerősítés, segítségadás, a konfliktusok feloldásának segítése, és az eszközök biztosítása. A gyermekek szabad játéka leggyakrabban közösségi játék, de tisztelnünk kell az egyedül játszókat is. A szabad játékba csak az adott gyermek és szituáció ismeretében avatkozhatunk be.

Játékformák:

- Gyakorló játékok
- Konstruktív játékok
- Szimbolikus játékok (szerepjáték, fantáziajáték, bábozás, dramatizálás, alkotójátékok, barkácsolás)
- Szabályjáték

Kiscsoportban a gyakorló játék a legjellemzőbb, de nagy hangsúlyt kapnak a szimbolikus játékok, melyek fokozatos bővítésével érhetjük el a nagycsoportosok által kedvelt szerep- és szabály játékok kialakulását.

Játéksegítő módszereink szituációtól függőek. A gyermekek nyugodt játéka esetén, vagy ha érezhető, hogy a gyermekek problémamegoldóak, az óvónő irányítása legyen játékot követő, szemlélő, hagyja a gyermekeket cselekedni. A játéktémához kapcsolódva, ha szükség van rá az óvónő legyen játékkezdésmegnyitó, modellt nyújtó, támogató, ösztönző, engedő és elfogadó játszótárs. Segítse azok játékát, akik ötletszegények, kevésbé kreatívak.

Szükségszerűen avatkozunk be a játékba, például, ha a gyermekek veszélyeztetik egymás testi épségét, vagy ha agresszívak egymással, szóbeli kommunikációjuk nem megfelelő.

A nevelés folyamatában nemcsak közvetlen és indirektnél irányítunk, hanem magatartási mintát is nyújtunk. Fontos, hogy mit és hogyan mondunk, hogyan viselkedünk, öltözködünk.

Programunk teljes egészében a játéktevékenység köreire épül, megkülönböztetve a szabad játék tevékenységeit, és az óvónő által felajánlott tevékenységeket, melyek a szervezettebb játékos tanulást jelentik, és tervszerűen előkészítettek és felajánlottak.

Az önmagában is élményt jelentő játék alapozza meg a hatékony tanulást.

Az óvodapedagógus feladatai a játékkal kapcsolatban

- Nyugodt légkör biztosítása, az elmélyült játék feltételeinek megteremtése.
- A napirenden belül elegendő idő és hely biztosítása a játék számára.
- A játékhoz szükséges eszközök folyamatos biztosítása és bővítése.
- Ötletek, lehetőségek, helyzetek teremtése a sokszínű játék kialakításához, hogy az kreativitásukat erősítő élménnyé váljék.
- Az egyéni élményeken túl, közös élményszerzési lehetőségek kihasználása a játék fejlesztése érdekében.
- A gyermeki játék önállóságának tiszteletben tartása.
- Szükség esetén bekapcsolódás a játékba, együtt játszás a gyermekekkel.

A játékon belül a motoros, a szociális, és verbális tanulás összefonódik, komplex formában jelentkezik.

Az óvodai tanulás szélesebb értelmű annál, hogy csupán a játékkal való összefüggéseink keresztül értelmezzük.

A nevelési folyamat egésze, azaz valamennyi pillanata alkalmas arra, hogy erőtetés nélkül, spontán vagy irányított módon tanuljon a gyermek.

A tanulást nem szűkíthetjük le csupán az előre tervezett foglalkozásokon való ismeretszerzésre, hiszen minden tartós változás, ami a gyermekekben a mindennapi tapasztalatok hatására végbemegy, tanulás.

Az óvodapedagógus feladatai a tanulással kapcsolatban

- Értelmi képességek fejlesztése (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás).
- A gyermek megismerési vágyának, kíváncsiságának sokoldalú érdeklődésének kielégítése.
- Lehetőséget kínálni a gyermek számára olyan szituációk átélésére, ahol megismerhetik a felfedezés, a kutatás örömeit.
- A gyermekek egyéni érdeklődésének megfelelő tevékenységek biztosítása.
- A gyermekek önállóságának, figyelmének, kitartásának, pontosságának, feladattudatának fejlesztése.
- Olyan tapasztalatok szerzéséhez nyújtson segítséget a gyermekeknek, amelyben saját teljesítőképességét is megismerheti.
- Komplexitásra törekvés a tanulási tartalmak tervezésénél, feldolgozásánál.
- Differenciálás, a tapasztalatszerzés sokoldalúságára törekvés.
- Fejleszti a gyermeki kompetenciákat, a tanulást segítő környezet kialakítása során épít a gyermekek előzetes ismereteire, tapasztalataira.

Miután a gyermek a világot komplex módon érzékeli, észleli, és éli meg, ezért a tanulás során is innen indulunk ki. Ez az oka annak, hogy a komplex foglalkozások rendszerén keresztül jut el a gyermekhez az, ami számára a világból megismerhető, befogadható.

A tanulási tevékenységek folyamán is szeretnénk elérni, hogy önként és örömmel vegyenek részt a tevékenységekben a gyermekek.

Társas, közösségi tevékenység

A gyermekekkel szemben támasztott fő követelmény: tanuljon meg másokkal érintkezni és együttműködni.

A társas és közösségi tevékenységek állandó gyakorlás által történő kifejezése rendkívüli fontossággal bír a társadalmi gyakorlatra való általános felkészítés, az életre nevelés szempontjából.

A társas és közösségi kapcsolatok kialakítása a tevékenység bázisára támaszkodva a teljes nevelési folyamatot átfogja.

Az óvodai csoport az óvodai közösség sikeres formálása esetén a társadalom számára igen hasznos közösségi érzés, közösségi tudat és magatartás mellett, a mások megbecsülése, a közös szokások kialakulása, hagyományok tiszteletben tartása, sőt a csoport közvéleménye is kialakul. A csoportban elfogadott normák befolyásolják a gyermekek cselekedeteit.

A társas kapcsolatok, a közös munka, az együtt játszás és a komplex foglalkozások rendszere is az együvé tartozás érzését erősíthetik, ha tudatosan igyekszünk ezt létrehozni. Az óvodában minden tevékenységnek a gyermek egyéni öröme túl a közös élményt is erősíteni kell.

A helyes szociális viselkedés megtanulásának színtere az óvodai csoportközösség.

A felnőtt és gyermek közt nem a feltétlen szófogadás, hanem a demokratikus partnerviszony kialakítása a cél. A gyermekek egymás közötti és a felnőttekkel való kapcsolatában egyaránt a szabadságra, a nyíltságra és az őszinteségre kell építeni.

A közösség lehetőséget teremt az önálló kapcsolatok kialakítására, a különböző nézőpontok megismerésére, a konfliktusok kezelésére, megoldására. Ezek a folyamatok pedig a másokkal szembeni tolerancia kialakulásához vezetnek. Ebben a folyamatban talán a legfontosabb időpont az, amikor a gyermek először ismerkedik az óvodával, az óvodai csoporttal. Az óvoda pedagógusaink feladata, hogy végtelen türelemmel és szeretettel forduljanak a kisgyermek felé. Fontos, hogy a beszoktatásra legyen elég idő.

A nevelés során arra kell törekedni, hogy megpróbáljunk egyensúlyt teremteni az egyén individuális fejlesztése és a csoport közösségi érdekeinek figyelembe vétele között.

Minden gyermek egyéniség, akinek lehetőséget kell biztosítani személyisége pozitív és széleskörű kifejlődéséhez.

A csoport szokásrendszerének kialakítása

- A szoktatáshoz teljes határozottság szükséges az óvodapedagógus részéről.
- A szoktatás tökéletes beidegződést, begyakorlást jelent.
- Nem tehetünk kivételt, nem lehet kihagyás a szokás automatikussá válása érdekében.
- A rendszeres odafigyelés a szokás kialakításának folyamatában ne csupán figyelmeztetést és főleg ne prédikálást jelentsen. A pozitív példa, a pozitív motiválás a tényleges cselekvés vezet a leggyorsabb eredményre.
- Az öntevékenység, az örömmel végrehajtott cselekvés gyorsabbá és biztonságosabbá teszi a végeredményt.
- A szokások kialakítását mindjárt az első óvodai napon kezdjük el.
- A megvalósítás sikere a rendszeres napi gyakorláson múlik.
- A szoktatás során célokat tűzünk ki, feladatok elé állítjuk a gyermeket. A végrehajtást ellenőrizni, és értékelni szükséges. A követelésnél mindig vegyük figyelembe a gyermek adott lehetőségeit, konkrét helyzetét és életkori sajátosságait. Ne legyen túlzott az elvárásunk, de alultervezett sem.
- A szokás kialakítás gyors sikere a csoportban dolgozó óvodapedagógusok elképzeléseinek teljes összhangjával érhető el.

- Győzzük meg a szülőket a szokásalakítás fontosságáról, igyekezzünk elérni, hogy a családi környezetben is ugyanazok a szabályok legyenek érvényesek, mint az óvodában.

Beszoktatás

A gyermekek többsége otthonról kerül az óvodába, aminek az a következménye, hogy megnövekszik a beszoktatás ideje.

Erre gondolva az új gyermekek fogadása augusztus közepétől akár októberig is elhúzódhat.

Augusztus utolsó hetében várjuk a beszoktatós gyermekeket a szülőkkel és nap, mint nap fokozatosan szokják az óvoda környezetét, az óvodapedagógus személyiségét és a szülőkkel együtt sajátítják el az óvodai szokásrendszer szabályait.

A beszoktatás ideje alatt lehetővé tesszük, hogy a gyermekek behozhassák az intézménybe kedvenc játékszereiket, takarójukat, cumijukat stb.

A „régii” gyermekeket felkészítjük az „újak” fogadására, hogy minden tekintetben biztosítva legyen a szeretetteljes légkör és a jó hangulat az ismerkedés időszakában.

Az önkéntesség az egész óvodai élet során rendkívül fontos. Az utánzási hajlamra építve előbb-utóbb elérhetjük, hogy a gyermek bekapcsolódik a tevékenységekbe, beilleszkedik a csoportba.

A Tevékenységközpontú program a harmonikus szülő - nevelő kapcsolatot a nyitott óvoda elve alapján látja megvalósíthatónak.

A szülőkkel folyamatos az együttműködés programjaink szervezésénél, a szülői részvételre is alapozunk. Számtalan közös „nyitott” programunk van, ahol az egész család jelen lehet.

A zavartalan fejlődéshez, az egészség fenntartásához a gyermekek fokozott gondozása elengedhetetlen követelmény.

A gondozási feladatok végzése az óvodában dolgozó valamennyi felnőtt feladata.

Nem az a cél, hogy a gyermek helyett, a gyermeket kiszolgálva mindent a felnőttek végezzenek el, hanem az, hogy megtanulja önállóan ellátni magát.

Fontos a családdal való szoros együttműködés, egymás tájékoztatása és a rendszeresség mindkét fél részéről, a gondozáshoz kapcsolódó szokások kialakítása érdekében.

Az óvodapedagógus feladatai a társas, közösségi tevékenységgel kapcsolatban

- Biztonságos, nyugodt, félelemmentes óvodai mindennapok biztosítása, amiben lehetőség kínálkozik a gyermekek közötti, valamint a gyermekek és felnőttek közötti minél gyakoribb kontaktus felvételre.
- A felnőttekkel és a társakkal kapcsolatos viselkedési szokások kialakítása és gyakorlása természetes szituációkban.
- A társakkal, a felnőttekkel való kommunikáció sokoldalú megtapasztalásának, gyakorlásának előmozdítása.
- A gyermekcsoporton belül az együttműködés, az együtt játszás, együtt dolgozás képességének kialakítása és gyakorlása.
- A konfliktusok kezelése, demokratikus, nyílt légkör kialakítása.
- A társakért, a csoportért érzett felelősségérzet alakítása.
- A demokratikus szabályok betartásának gyakorlása.

- Arra nevelni a gyermekeket, hogy megértést és toleranciát tanúsítsanak a társaik irányában.
- A csoport együttéléséhez szükséges szabályok szokások, normák kialakulásának elősegítése.
- Az egyéni törekvések tiszteletben tartásával biztosítani a csoport egészének zökkenőmentes napi életét.

Óvodapedagógusaink feladatai a nevelőmunka dokumentálásával kapcsolatban

- Heti tanulási terv készítése, féléves nevelési terv készítése.
- Hetirend és a napirend összeállítása.
- A gyermek fejlődésének megfigyelését szolgáló feljegyzések fél évente, illetve szükség szerint.
- A nevelőmunka folyamatos értékelése fél évente, valamint SNI és BTMN szakvélemény esetén a nevelési évben 3 alkalommal.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet, az iskolai közösségben történő beilleszkedéshez szükséges személyiségvonásokat.
- Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki, és szociális érettség, melyek közül egyik sem hanyagolható el, mindegyik egyformán szükséges.
- Mindezeket részletesen az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja tartalmazza.

Az óvodai munkánk során nagyon fontos feladat, hogy olyan fejlettségű gyermekeket bocsássunk el, akik az iskolai életre készek, szociálisan egészségesen fejlődők, készen állnak a tanító elfogadására, képesek kapcsolatteremtésre felnőttel, gyermekkel egyaránt.

Munkatevékenység

Az belátható, hogy életünk nagy részét munkával, munkában töltjük el. 3-7 éves korban ebből csupán annyit kell megvalósítanunk, hogy szeressen tevékenykedni a gyermek, szívesen végezzen saját maga és társak számára olyan cselekvéseket, melyek a munka tevékenység körébe tartoznak.

Nagyon fontos, hogy a gyermek játékosan, örömmel végezze ezeket a tevékenységeket.

A munkatevékenység fejlesztő hatása, pedagógiai funkciója éppen azért a legjobban érvényesül, ha a gyermek önfeledt játékként, figyelmét lekötő cselekvésként éli meg azt.

Önkiszolgáló munka

Az önkiszolgáló munka a gyermekek természetes, mindennapi szükségleteinek önálló kielégítését, valamint környezetünk rendjének megőrzését és helyreállítását jelenti. Az önálló testápolás, étkezés, öltözködés munkát jelent a gyermek számára, az önkiszolgálás során képességek, kialakult szokások adják az alapját a naposi és a projekt munkának.

Önkiszolgáló munkák:

- öltözködés, vetkőzés
- testápolás, mosdóhasználat
- étkezés

Naposi munka

A naposi munka, közösségi megbízatás. A naposság feladattudatot feltételez. A naponta választott naposok feladatai lehetnek: az asztalterítő leterítése, az étkezéshez szükséges eszközök szétosztása és egyéb csoportonkénti szokások. Óvjuk a naposokat attól, hogy egész nap készültségben legyenek.

Alkalomszerű munka

Arra törekszünk, hogy a gyerekek minél nagyobb önállóságra tegyenek szert, egyszerű feladatok adásával. Egy részük szabályosan ismétlődik, más részük esetleges. Ezek lehetnek:

- teremrendezés
- segítségnyújtás a felnőtteknek
- megbízatások teljesítése
- ajándékkészítés
- segítségnyújtás a kisebbeknek

Felelősi munkák

- öltözőfelelős,
- mosdófelelős
- szekrényfelelős

Feladatuk a mosdó, az öltöző és a cipők rendjének ellenőrzése, illetve a gyermekek figyelmeztetése, ha hiányosságokat vesznek észre.

Naponta választott tevékenység, de fontos, hogy mindenki részt vegyen benne.

Kerti munka

A kerti munka a gyermekeknek olyan közösségi jellegű tevékenysége, amely közben átéli munkájuk természetére gyakorolt hatását, megfigyelhetik azokat a változásokat és eredményeket, amelyek munkájuk során létrejönnek.

A gyerekek alkalomhoz és évszakokhoz kapcsolódóan végeznek kerti munkát. Ez is segíti a természet szeretetére, megővésére nevelést.

Évszakokhoz kapcsolódó munkák

- A környezeti témakörökhöz kapcsolódva kérjük őket különböző gyűjtőmunkára.
- Száraz gallyak felszedése, falevélseprés.
- Csíráztatás, rügyeztetés.
- Növények ültetése, gondozása, locsolása.

Növény és állatgondozás

Csoportszobáinkban található cserepes virág, akvárium, amelyek gondozásához a gyermekek is segítséget tudnak nyújtani, pl. a halak etetése, virágültetés, locsolás.

Feltételek megteremtése

- Életkorukhoz mért munkalehetőség biztosítása.
- Nyugodt, kiegyensúlyozott légkör megteremtése.
- Megfelelő eszközök biztosítása a munkafolyamat zökkenőmentes lefolyása érdekében.
- Minden olyan munka elvégzése, melyhez kedvük van a gyermekeknek és az nem veszélyezteti testi épségüket.

Az óvodapedagógus feladatai a munkatevékenységgel kapcsolatban

- Minden gyermeknek biztosítson lehetőséget arra, hogy önkéntesen, önállóan, kedve és képessége szerint elvégezhesse az önmagával kapcsolatos önkiszolgáló tevékenységet, illetve a társai érdekében végzett munkatevékenységet.
- Konkrét, a gyermekhez mért fejlesztő értékelést ad.
- Folyamatosan bővítse a munkatevékenységhez szükséges, gyermekek számára megfelelő munkaeszközöket. A munkaeszközök számára biztosítson olyan helyet, ahol a gyermekek bármikor elérhetik és használhatják azokat.
- Adjon lehetőséget a gyermekeknek bármilyen őket érdeklő munkatevékenység elvégzéséhez, még akkor is, ha a gyermek tevékenységi vágya és képességei nincsenek teljesen összhangban.

- Arra törekedjen, hogy minden munkatevékenység örömet jelentsen a gyermekeknek és teljes önállósággal végezhessek azokat.

A munkatevékenység végzése minden esetben differenciáltan, a gyermekek sajátos igényeinek figyelembe vételével valósuljon meg.

Az életre való felkészítés nem nélkülözheti a munkatevékenység lehetőségeinek kiaknázását. A munka az óvodás gyermek számára játékos jellegű, gyakran nem választható szét a játék és a munka. Fontos az önállóság, az öntevékenység lehetőségeinek megteremtése. A különböző munkafajták: önkiszolgálás, naposság, a gyermek saját személyiségével kapcsolatos munkák, a csoport érdekében végzett munkák vagy a kerti munka közös vonásaként azt kell kiemelni, hogy mindez tényleges munkavégzést jelentsen. Minden olyan munkát elvégezhetnek a gyermekek, amihez kedvük van, és a testi épségüket nem veszélyezteti.

Ezen kívül fontos, hogy munkavégzés során is biztosítsuk az önállóságot és rendszeres, folyamatos tevékenysége legyen a gyermeknek.

A munka megosztása során fontos feladat, hogy a gyermekek megtanuljanak önállóan dönteni, feladataikat egymás között megosztani.

Ebben a korban már képesek arra, hogy felfogják munkájuk értékét, fontosságát, eredményét.

Szabadidős tevékenység

A szabadidő igazi tartalma a termékeny időfelhasználási lehetőségek közötti szabad választás. Ez is öntevékenység, ez is döntés. Különösen a kisgyermek számára az, aki eleinte a felkínált sokfajta tevékenység közül igazából nem, vagy csak nagyon nehezen tud dönteni, választani.

Egyszerre szeretne mindenütt ott lenni, mindennel együtt játszani, mindent megfigyelni.

A szabad autonóm egyéniség által determinált öntevékenység egyenlő a döntéssel. Ebben a tevékenységben sem képzelhető el, hogy hosszú ideig szorosan irányított gyermek egyszerre csak öntevékeny önálló egyéniséggé válik.

Az óvodában sajátosan értelmezzük a szabadidős tevékenységet. Ennek oka elsősorban az, hogy az óvodások egész nap az intézményben tartózkodnak, önállóan és a lehetőségekhez mérten szabadon tevékenykednek délelőtt és délután.

Az óvodapedagógus feladatai a szabadidős tevékenységek szervezésében

- Törekedjen a zárt csoportszoba tereinek kiszélesítésére. Keresse a lehetőséget arra, hogyan biztosíthatna nagyobb mozgás- és tevékenységi teret a gyermekeknek.
- A választásra felkínált tevékenységek listáját bővítse, időszakonként gondolja át a változtatások lehetőségét és szükségességét.
- Egyszerű saját maga és a gyermek alkotta eszközökkel segítse elő a gyermekek fantáziájának fejlődését.
- Pihenőidőben és a délután folyamán keressen és kínáljon lehetőséget az egyéni képességek fejlesztésére, a differenciált gyakorlásra, a gyermekek egyéni kéréseinek teljesítésére.

A gyermeki fejlődés várható eredményei óvodáskor végére

Játék, tanulás

- A gyermek játéka elmélyült, kitartó, kreatív. Társakkal együttműködően tevékenykedik.
- A szabályokat betartja.
- Akarati tulajdonságait képes irányítani.
- Élményeit, ötleteit megjeleníti.
- Problémákat önállóan megold.

Kognitív képességek

- Emlékezete megbízható.
- Figyelme kitartó, képes összpontosítani.
- Problémamegoldó képessége logikus.
- Érzékelési, észlelési folyamatokban eligazodik.
- Meglévő tapasztalatait alkalmazza.

Társas kapcsolatok

- A helyes viselkedési szabályokat ismeri, azokhoz alkalmazkodik.
- Együttműködő társaival, a felnőttekkel.
- Társaihoz való érzelmi kötődését képes megfogalmazni.
- Kialakul a „mi” tudata.
- Fejlődik önállósága, önismerete, önbizalma.
- Frustrációs toleranciája megfelelő.

Munka jellegű tevékenységek

- Munkavégzése pontos, figyelme kitartó.
- Feladatvégzése gyors.
- Képes környezetének rendben tartására.
- Kialakul feladat- és kötelességtudata.
- A szükségleteinek ellátásához rendelkezik mindazokkal a készségekkel, képességekkel, melyekkel e tevékenységeket önállóan képes végezni. (tisztálkodás, öltözés, étkezés stb.)

Szabadidős tevékenységek

- Képes érdeklődése és kedve szerint tevékenységet választani.
- Felszabadult, tevékeny, tevékenységeit örömmel végzi.

Komplex foglalkozásaink rendszere

- A komplex foglalkozásaink lényege, hogy komplex folyamatokat értelmezünk az óvodás gyermek szintjén.
- A foglalkozásokat probléma centrikusság és egy-egy vezető szempont megléte jellemzi.
- A foglalkozásokon tudatosan integráljuk az adott problémához tartozó ismereteket.

Anyanyelvi nevelés

Az anyanyelv a legfontosabb eszköze a szociális kapcsolatok kiépítésének és az emberek közötti kommunikációnak. A beszéd és a gondolkodás egymással szoros kapcsolatban áll. Ha tehát az anyanyelvi nevelés feladatai fontosak és a gyermeket nyelvi fejlesztésben részesítjük, nem csak tisztábban és jobban fog beszélni, hanem a gondolkodása is fejlődik.

Az óvodai anyanyelvi nevelés komplex folyamat, ami a nevelési folyamat egészében jelen van. Minden feladatot minden tevékenységet áthatva segíti a gyermek zökkenőmentes iskolai tanulásának megkezdését.

A rossz kifejezőképességgel rendelkező, beszédében gátolt gyermek, gondolkodási képességét nem tudja megfelelően használni, ugyanakkor egy kevésbé intelligens gyermek jó kifejezőképesség birtokában jobb teljesítményt képes felmutatni. Ezért fordul elő gyakran, hogy fejletlen beszédű gyermeket teljesítménye alatt értékelik.

Minden gyermek beszédét meghatározza az otthoni környezet. Óvodánk fejlesztési feladatainak tehát a család, a környezet megismeréséből kell kiindulnia és a gyermek egyéni képességeinek megismerésén, keresztül kell hatást kifejteni. A fejlesztésnek a gyermek élményeihez kapcsolódva és tapasztalatszerzéssel egybekötve lehet értelme.

Óvodapedagógusainknak arra kell lehetőséget biztosítani, hogy nyugodt légkörben minden gyermek beszélhessen arról, ami érdekli, foglalkoztatja.

Az óvoda tevékenységgel gazdag élete, a kellemes légkör alapvetően meghatározza az anyanyelvi nevelés fejlesztését. Ilyen körülmények között a gyermekek szívesen és gyakran beszélnek. A nap folyamán bármikor adódhat lehetőség a beszélgetésre, de célszerű a hétfői napokon erre külön is tekintettel lenni, hiszen ilyenkor az otthonról és külső környezetből hozott rengeteg élményt és tapasztalatot mondják el a gyermekek.

A környezet példamutató, tiszta és szép beszéde mintát nyújt ösztönzést ad a kisgyermekek beszédére. Különösen fontos, hogy az óvónő ügyeljen beszédének stílusára, a hanglejtésre, a dinamika, a hangsúly megfelelő alkalmazására. Beszéde legyen érthető, egyszerű és világos. Figyeljen arra, hogy a gyermek mindig választ kapjon a kérdéseire. Ne vegye el a gyermek kedvét az állandó javítással és figyelmeztetéssel a folyamatos beszédétől.

Dicsérje és biztassa a bátorlalanabb gyermeket, serkentve a beszédre. Figyeljen arra a gyermekekre, aki beszédhibával, beszédgátlásossággal, beszédbeli elmaradással küzd.

Szükség esetén kérje szakember segítségét.

Az óvodapedagógus feladatai az anyanyelvi nevelés fejlesztésében

- Beszélgetésre alkalmas nyugodt, kiegyensúlyozott légkör megvalósítása, a helyes minta a nevelőtevékenység egészében jelen legyen.
- A beszédöröm biztosítása: arra nevelni a gyermekeket, hogy bátran nyilatkozzanak meg, mondják el élményeiket.
- Lehetőséget biztosítani minden gyermeknek a folyamatos beszéd gyakorlására különböző élethelyzetekben, tevékenységekben.
- Képessé tenni a gyermekeket arra, hogy tudjanak másokat is meghallgatni.
- A gyermekek szókincsének folyamatos bővítése, a természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartása.
- A beszédszínvonal emelése olyan formában, hogy a gyermekek képesek legyenek a nyelvi kifejezés eszközeit variálni.
- Beszédmegértés fejlesztése.
- Beszédtechnika fejlesztése, a helyes kiejtés gyakorlása.
- A gyermeki kérdések inspirálása, megválaszolása.
- A beszédhibák felmérése, megfelelő módszerekkel történő javítása, szükség esetén logopédus segítségének igénybevétele.
- Változatos tevékenységeken keresztül további élmények, ismeretek biztosítása a gyermekeket körülvevő környezetből.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- Beszédük jól érthető, mondataikban megjelennek a főnevek, igék, melléknevek, számnevek.
- Megfelelő tempóban, hangnemben, hangsúllyal beszélnek, kifejezve érzelmeiket, gondolataikat.
- Beszédükben megjelennek az elvont fogalmak és az ok-okozati összefüggéseket jelölő szavak.
- Mutassanak érdeklődést az új, és ismeretlen kifejezések iránt.
- A könyveket szívesen nézegessék, meséljenek a képekről, élményeiket képi ábrázolásban jelenítsék meg.
- Alakuljon ki nyelvi fejlettségük, írás, olvasás iránti érdeklődésük.

Matematikai tartalmak

Programunk az ismerettartalmak komplex kezelésére, a komplex óvodai foglalkozások keretén belül megvalósuló fejlesztésre kívánja a hangsúlyt helyezni. Felfogásunk azonban a matematikai nevelés önállóságát is hangsúlyozza. Ez nem jelenti azt, hogy a matematikai nevelés nem komplex formában a gyermek észlelésére, érzékelésére és megismerési vágyára épülve valósulna meg.

A gyermek már az óvodába kerülése előtt felfigyel a dolgok mennyiségi és minőségi összetevőire. Érdeklődéssel fordul a matematikai formációk felé.

Az óvodai nevelés építhet ezekre a korai tapasztalatokra, még akkor is, ha azok pontossága csak a gyermek számára fontos, érzelmileg hangsúlyos helyzetekben megbízható.

Az óvodáskort jellemző gondolkodási sajátosságokkal, mint az állandóság hiánya, a nevelés során számolni kell.

Az óvodáskort jellemző fejlődésbeni egyenetlenség, a korai családi fejlesztés eltérései azt sugallják, hogy a matematikai nevelés terén két életkori szintet jelölhetünk meg.

Első szint: Bevezetés a matematikába.

Általában a gyermek 5. évéig tart.

Feladata:

A matematikai kíváncsiság és érdeklődés kibontakoztatásának segítése, a matematikai beállítódás szemléletének megalapozása.

Második szint: Az intenzív fejlesztés szakasza.

5., 6., 7. életévben.

Feladata:

Az iskolai alkalmassághoz szükséges tapasztalatok megszerztetése, részképességek, gondolkodási műveletek, szokások elsajátítása. Eligazodás a gyakorlati életben.

A tevékenység végzése, a folyamatos cselekedtetés rengeteg olyan szituációt hoz felszínre, ahol természetes környezetben folyhat a matematikai tapasztalatok szerzése. A perceptuális, a motoros, a verbális és a szociális tevékenységek aktív átélése együttesen nyújt lehetőséget a matematikai ismeretek és összefüggések megláttatására.

A komplex foglalkozások alkalmat adnak arra, hogy a korábban mozaikszerűen megszerzett benyomásokat rendszerezzük, a megfigyeléseket, tapasztalatok körét szélesítsük és mélyítsük, a spontán tanultakat rögzítsük.

Bármilyen gyakori is a játékban és egyéb tevékenységben szerzett, belső érdeklődésből fakadó tanulás, a gyermek a negyedik életéve után egyre gyakrabban igényli és képes is kisebb-nagyobb csoportokban az óvónő által irányított formában a mélyebb érdeklődésből és sokoldalúbb összefüggések feltárását.

Az óvodapedagógus és a társak jelenléte mobilizálja a gyermek tanulási teljesítményét, tudását, viselkedésének és magatartásának tartalékait. Azt, hogy a matematikai nevelés tartalmából melyiknél elégedhetünk meg a játékidőben szerzett benyomásokkal, vagy mely matematikai összefüggést dolgozzuk fel foglalkozásokon, azt az óvodapedagógus dönti el. A matematikai nevelés tartalmának szoros kapcsolatban kell lenni az életre való neveléssel.

A gyermeket körülvevő környező valóság mennyiségi és térbeni viszonyai, formái természetes napi szituációkban megfigyelhetők, tevékenykedés közben.

A megismerő képességek (érzékelés, észlelés, megfigyelés, emlékezés, tapasztalatszerzés, problémalátás, probléma megoldás) fejlesztése szinte észrevétlenül megvalósítható. Játék és szabadidőben folyamatosan létrejöhetnek olyan szituációk, amelyek alkalmasak matematikai közvetítésére akkor, ha az óvodapedagógus képes az adódó lehetőségek felismerésére és kihasználására.

Az óvodapedagógus feladata olyan eszközök, és tevékenységek biztosítása, ami felkelti a gyermek figyelmét, érdeklődését és természetes élethelyzetben teszi lehetővé számukra a matematikai tapasztalatok és ismeretek megszerzését.

A komplex tevékenységeknek minden esetben támaszkodnia kell a gyermekek ötleteire, igényeire, aktuális élményeire.

A matematikai tapasztalatok bővítését játékosan, játékba építve szükséges megvalósítani.

Az óvodapedagógus feladatai a matematikai tapasztalatok fejlesztésében

- Az élet nyújtotta természetes szituációk keresése és felhasználása céljainak megvalósításában.
- Az óvodapedagógus feladata olyan eszközök, és tevékenységek biztosítása, ami felkelti a gyermekek érdeklődését, és természetes élethelyzetekben teszi lehetővé számukra matematikai tapasztalatok és ismeretek megszerzését.
- Minden esetben támaszkodni kell a gyermekek ötleteire, igényeire, aktuális élményeire.
- Játékosan, játékba építetten szükséges megvalósítani.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- Biztonsággal eligazodik a tízes számkörben.
- Kialakul mennyiségfogalma.
- Helyesen használja a térbeli relációkat.
- Képes a téri irányok, arányok differenciálására.
- Matematikai gondolkodása fejlődik.
- Összefüggéseket felfedez.

Természet-Társadalom-Ember

A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

Ez a komplex foglalkozás, mint elnevezéséből is kitűnik, szeretné egységben megmutatni és érzékeltetni azt, ami a valóságban is teljes egységben érzékelhető.

Célunk az, hogy segítséget nyújtsunk ahhoz, hogy a gyermek a világot megismerje és megértse a maga egészéhez mérten.

A gyermeket körülvevő világ megismerésében a közvetlen megfigyelésre és tapasztalatszerzésre építünk. A természet szeretetére kívánjuk nevelni a gyermeket, természetközeli élettel, a természet, a környezet szeretetének bizonyításával, példát mutatva a gyermek számára. Azt kell benne megerősíteni, hogy mennyire összefügg minden egymással és milyen nagy az ember felelőssége az ember természeti és társadalmi környezet megóvása szempontjából.

A tapasztalatszerzés mindig a valódi környezetben történik, ezért a komplex foglalkozások legtöbb esetben a szabad természetben vagy az óvoda környezetében, udvarán zajlanak.

Legfontosabb feladat megismertetni a gyermeket azzal a természeti környezettel, amelyben él, felhívni a figyelmét annak értékeire és szépségeire. Ez képezi majd az alapját a később kialakuló természetszeretnek.

A fák, a virágok, az apró kis állatok megannyi ismeretet, feladatot jelentenek a kisgyermeknek. A séták, kirándulások az óvoda udvarán és kertjében vagy az élősarokban végzett tevékenységek tanulási, tapasztalási lehetőséget kínálnak a gyermekeknek. A komplex foglalkozás tehát csak átvitt értelemben nevezhető valódi foglalkozásoknak, inkább komplex tapasztalatszerzésről van szó.

Már az óvodában fel lehet és kell készíteni a gyermeket arra, hogy társadalomban élünk, ami a közvetlen környezetünkön keresztül hat ránk.

A gyermekeket demokratikus társadalmi rendben való élésre készítjük fel, amelyben különböző vélemények, értékítéletek lehetnek egymás mellett. A tolerancia, mások véleményének, érzéseinek, és gondolatainak tiszteletben tartása arra neveli a gyermeket, hogy képes legyen elfogadni másokat. Mindez pedig a társadalomban való harmonikus kiegyensúlyozott élethez feltétlenül szükséges. Természetesen idetartozik mások tisztelete és szeretete is. Ilyen pedagógiai légkörben fejlődik a gyermek ítélőképessége és természetes viselkedési formájává válik a más felfogásokkal szembeni tolerancia. Ugyanakkor lehetőséget kap az önálló véleménynyilvánításra, önbizalmának növelésére.

Nem szükséges tehát elvont, tág fogalmakban gondolkodnunk, hanem a gyermekeket körülvevő valós természeti és társadalmi környezetből megismertetni mindazt, ami megérthető és hasznosítható a gyermek számára.

A környezetvédelem vagy a problémák erőszakmentes megoldásának kérdése már az óvodás gyermek szintjén is felvethető és beépíthető a komplex foglalkozások rendszerébe.

A Természet-Társadalom-Ember egymástól függő, egymást feltételező, egymást kiegészítő fogalmak rendszere, melynek lényege a kisgyermek szintjén már óvodás korban is megérthető, megérezhető.

Falusi környezetben, a természettel szorosan együtt élve, gazdag lehetőségek adódnak a természet megismerésére, megszerettetésére, és a természetvédelem megalapozására.

Szinterek

- Csoportszoba

- természetsarok kialakítása
- növényápolás, gondozás, cserepes növények átültetése, talajcsere,
- kísérletek (pl. virágfestés, szennyezett és tiszta víz hatása a növényekre)
- megfigyelések
- fűszernövények vetése, gondozása, felhasználása
- évszakoknak megfelelő tablók készítése,
- élő és élettelen "tárgyak" gyűjtése,

- Udvar (kert)

- sziklakert,
 - virágoskert
 - gyógynövény és fűszernövény kert telepítése
- Ezek folyamatos gondozása, természetakarítás, felhasználás (munka közbeni megfigyelések, víz, fény, talaj igények stb.)
- "fogadj örökbe egy fát" gondozása, megfigyelése,
 - udvar tisztántartása (gereblyezés, évszakonként szükséges munkák elvégzése)
 - környezetünkben és a munkák során felbukkanó élőlények megismerése

- Óvoda szűkebb környezete adta lehetőségek

A település fontosabb intézményei egymástól nem messze találhatóak, séták alkalmával már a kiscsoportosokkal is megismertethetők.

Mivel az óvoda központi fekvésű, a közlekedési ismeretek jól szemléltethetők és elsajátíthatók.

Patak és rét közelsége jellegzetes állat és növénytársulások megfigyelésére ad lehetőséget (természetes vizek védelme, lehetőségek kihasználása a természetvédelem területén, madárvilág megfigyelése, néhány faj ismerete).

Háziállatok saját környezetben való megfigyelése, megismerése. (Folyamatos fejlődés, megfigyelése).

Életkoruknak megfelelő szinten bekapcsolódás a környék betakarítási munkáiba (kukoricatörés, krumpli szedés, meggyüzret, szőlőszüzret).

- Tágabb környezet adta lehetőségek

A környező dombság növény és állatvilágának megfigyelése, megismerése, védelme (néhány megfigyelt növény és állatfaj felismerése).

A tó növény és állatvilágának megismerése, a gyermekek figyelmének ráirányítása környezetünk gazdag növény és állatvilágára, pozitív érzelmi hozzáállás kialakítása, ezzel megalapozva a természetet védő és megbecsülő, környezettudatos életre nevelést.

Óvodai éveik alatt legalább egyszer ellátogatunk a közeli állatkertbe.

- Természet és környezetvédelmi jeles napjaink

Víz napja (március 22.)

Föld napja (április 22.)

Madarak-fák napja (május 10.)

Születéstől - felnőttkorig

A Természet-Társadalom-Ember fogalomkörhöz szorosan kapcsolódik és a nevelés egészében jelen vannak azok a mozzanatok, amikor a gyermekek újrjátsszák életüket. Újraélik az óvodában vagy tágabb környezetükben mindazt, amit a mindennapokban átélnek, tapasztalnak, hallanak.

A környezettel való szoros kapcsolat, az életfolyamatok újra játszása nemcsak arra ad lehetőséget a gyermekeknek, hogy a bennük lévő feszültséget feloldják, hanem elősegíti számukra a társadalomba való későbbi bekapcsolódást, szocializálódást.

A születéstől-felnőttkorig címmel megfogalmazott komplex foglalkozások magukba foglalják a testápolástól a közlekedésig, a családtól a helyes viselkedésig mindazt, ami a gyermeknek támpontot nyújthat a környezetben meglévő szabályok megismeréséhez és gyakorlásához.

A szokások elsajátítása, a társadalomba való beilleszkedéshez szükséges magatartásformák kialakítása valósulhat meg játékosan, a gyermek érdeklődésének és igényeinek figyelembevételével.

Az óvodapedagógus feladatai

- Olyan feltételek megteremtése, amely lehetővé teszi minél több közvetlen tapasztalat és felfedezés szerzését a környezetben.
- Tudatosan törekedjen az óvodapedagógus arra, hogy minél több élményt gyűjtsenek a gyermekek a kirándulások, séták, kerti munka, vagy az ünnepek alkalmával.
- Ismertesse meg a helyi hagyományokat, tanítsa meg ezek szeretetét, védelmét.
- Biztosítson minden eszközt és lehetőséget a gyermekeknek a természetben való folyamatos tevékenységéhez.
- Segítse elő a gyermekek önálló véleményalkotását, döntési képességeik fejlődését a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.
- A foglalkozásokat lehetőség szerint a szabadban szervezzük meg.
- Biztosítsuk a feltételeit annak, hogy az óvodában élősarok, konyha és virágoskert működjék, ha lehetőségünk adott, próbálkozzunk kisállatok tartásával.
- Hangsúlyt helyezünk a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- Megfelelő tájékozottsággal rendelkezik önmagáról, családtagjairól, közvetlen környezetéről.
- Képes ok-okozati összefüggéseket felfedezni.
- Ismeri a természeti, társadalmi környezethez való alkalmazkodáshoz szükséges alapvető szociális magatartásformákat.
- Megszilárdultak benne, szokásává váltak a természettudatos környezeti magatartás alapjai.
- Időbeli tájékozottsága megbízható (évszak, napszak).
- Képes a látott, tapasztalt dolgok jegyeit felismerni, azok alapján csoportosítást végezni.
- Kialakul a természet esztétikumát megérező, megélő képessége és megóvó magatartása. Ismerkedik a szülőföld, a hazai táj hagyományaival, szokások és tárgyi kultúránk értékeivel.

Művészeti tevékenységek

Az esztétikum már nagyon korai életkorban hat a kisgyermekre. Az óvodapedagógus mindennapi feladatai közé tartozik megismertetni a kicsiket a világ szépségeivel: megcsodálni egy madár énekét, megvizsgálni az őszi falevél színeit, a virágzó fákat, vagy egy szép színes könyvet kezünkbe venni ugyanazt az esztétikai élményt jelentheti.

Nagyon fontos a művészeti nevelés szempontjából az, hogy esztétikus, egyszerű, átlátható, nyugalmat árasztó környezet vegye körül a gyermeket. A szépen berendezett csoportszoba, az óvoda esztétikussága és harmóniája komoly hatást gyakorol a gyermekekre.

A művészet nem más, mint a világ megismerése sajátos nézőpontból, egyéni szűrőn keresztül. Mindig arra törekedjünk, hogy a gyermek mindig maga találja ki és valósítsa meg elképzeléseit, csupán akkor nyújtunk ehhez segítséget, ha azt a gyermek maga kéri és igényli.

A kreativitás az alkotó gondolkodás és cselekvés kialakítása a művészeti tevékenységek legfontosabb feladata. Akinek van fantáziája, vannak ötletei, aki problémák megoldásán dolgozik, aki gondolatait és érzéseit ki tudja fejezni, aki magát új, másfajta módon éli meg, az kreatív ember. Az új alkotás a változások elindítása, az önálló személyiség kifejezése szintén a kreativitás sajátossága.

Az óvodáskorban hihetetlenül nagy lehetőségek vannak a kreatív képességek kibontakoztatására. Az óvodában a gyermekek kreativitásának megnyilvánulását elsősorban az oldott légkör, a nagy mozgás és szabadság, a tér valamint a megfelelő eszközök biztosítása segíti elő.

Minél több alkalmat kell adni arra, hogy a gyermek érzéseit, gondolatait, ötleteit a játékban, az ének-zenében, a bábozásban, rajzolásban stb. kifejezésre juttathassa.

A tapasztalatszerzés itt is alapvető feladat.

Az óvónő feladata igen nagy, hiszen a gyermek fogékony mindenre, mindent befogad, minden érdeklí, mindent utánoz, mindent válogatás nélkül kedvel.

Az óvónő véleményét különösen akkor, ha szeretetteljes kapcsolatban van vele, szinte fenntartás nélkül elfogadja a gyermek.

A művészeti tevékenységek fogalom rendkívül sokrétű, összetett és komplex jellegű. Ebbe a fogalomkörbe a mese-vers, az ének-zene, a bábozás, a tánc, a játék, a dramatizálás, a festés, az agyagozás, a rajzolás, a barkácsolás éppúgy beletartozik, mint a környezet esztétikája.

A művészeti tevékenységek tehát nem egy foglalkozást jelölnek, hanem olyan tevékenységeket, amelyet játékidőben vagy szabadidőben éppúgy gyakorolhatnak a gyermekek, mint a nap folyamán bármikor. A komplexitás itt sem jelent mást, mint az életben egyébként előforduló jelenségek megörökítését valamilyen formában.

Az ősszel lehulló falevelet színezhajjuk, festhetjük, lerajzolhatjuk, énekelhetünk és verset, mesét mondhatunk róla. Bábot is készíthetünk belőle. Ez így együtt jelentkezik valóságban is és ennek kell visszatükröződnie a tevékenységekben is.

Mese-vers, dramatizálás, bábozás

A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.

Az óvodában a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népmeséknek, népi hagyományokat felelevenítő mondókáknak, rigmusoknak, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemeinek, meséinek, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

Nem kell kereteken belül maradni, hiszen mesélni mindennap szükséges az óvodában.

Nem teszünk különbséget a napközbeni vagy az elalvás előtti mese között, mindkettő fontos a maga helyén és idején.

Válasszunk bátran a klasszikus és kortárs művekből is. A Lényeg csupán az, hogy mindennap meséljünk valamilyen formában, reggel vagy délben, elalvás előtt vagy délután. Anyaga változatos legyen, gerincét a magyar népmesekincs megismertetése adja.

Fontosnak tartjuk, hogy a mesét többször meghallgatva különböző módszerekkel, eszközökkel dolgozzuk fel, mert ez erősíti a gyermekekben a mese pozitív személyiségfejlesztő hatását.

A nap folyamán többször, de legalább két alkalommal hallgassanak mesét a gyerekek.

Kiscsoportban:

- rövid, egyszerű állatos meséket,
- rövid verseket, verses meséket,
- láncmeséket,
- mondókákat ismertetünk meg a gyermekekkel.

Középső csoportban:

- hosszabb verseket, meséket tanulunk,
- önálló versmondásra ösztönözzük a gyermekeket,
- próbálkozunk a dramatizálással, bábozással.

Nagycsoportban:

- több versszakos verseket,
- verses meséket,
- tündérmeséket, tréfás meséket ismertetünk meg,
- hosszabb történeteket memorizálunk,
- dramatizálunk,
- egyéni mesemondásra ösztönözzük a gyermekeket,
- kitalált mesék, vagy történetek elmondására adunk lehetőséget.

A kisgyermek életkori sajátosságaiból adódóan versgyűjteményeinkben a rövid, tömör, színekkel teli verseket szedjük csokorba. A játékos mozgással összekapcsolt mondókázás, verselés átszövi a gyermekek mindennapjait. Fontosnak tartjuk, hogy a családban is meséljenek, mondókázzanak, verseljenek a gyermekeknek.

Az óvodáskorúak irodalmi nevelésében a csupa ritmus, csupa játék, a gyermeki szemléletet sugárzó alkotásoknak van helye.

Teremtsünk lehetőséget a gyermekek önálló szöveg és mesemondásához. Segítsük elő, hogy megfelelő eszközökkel el is játszassák a nekik tetsző mesét.

A gyakori ismétlést a mese többszöri feldolgozását kedvelik az óvodások.

Kedvelt tevékenység a bábozás és a dramatizálás. Mindkettő szorosan kapcsolódik a meséléshez, mondókázáshoz, verseléshez. Az irodalmi élmények feldolgozását segítsük elő különböző eszközök, anyagok, barkácsolási lehetőségek biztosításával, a gyermekeknek legyen lehetősége saját mese, illetve vers alkotásra.

Rajzolás, festés, mintázás kézi munka

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézimunka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.

Gyurmázás, agyagozás, rajzolás, festés, batikolás, vágás, ragasztás, varrás, barkácsolás. Ezek a tevékenységek a gyermekek kedvencei közé tartoznak. A feladat elsősorban az, hogy biztosítsuk a zavartalan sokrétű tevékenykedés feltételeit.

A gyermekek számára megszokott és eltérő helyen, elérhetően álljon rendelkezésre az anyagok és az eszközök sokasága. Legyen hely, ahol fantáziájának megfelelően dolgozhat, alkothat.

Ahhoz, hogy kibontakozhasson a gyermek alkotókedve, teljes önállóság szükséges. Az ötlettől a megvalósulásig főként bátorítást, útmutatást és dicséretet várnak a gyermekek.

Az óvodában legyen lehetőségük a gyermekeknek arra, hogy bármikor kipróbálhassák az elképzeléseiket. Minden csoportszobában célszerű egy kis sarkot, szekrényt biztosítani, ahol a barkácsoláshoz szükséges eszközöket, felszereléseket, anyagokat tárolhatjuk. A lehetőségek biztosításával kialakulhat az igény az alkotásra, az önkifejezésre, az esztétikai élmények befogadására, de pl.: a nagyobbak szerepjátékához bármikor készíthető eszköz.

Ének-zene, énekes játék, gyermektánc

Az óvodai ének-zene nevelésnek jelentős hagyományai vannak.

Az ölbéli játékok, magyar népdalok, mondókák, gyermekdalok világa ma is élő és felhasználható hagyomány. Szinte valamennyi ünnepünkhöz kapcsolódik olyan dalanyag, melyet megismerhetünk a gyermekekkel. Az ének-zene és az ehhez kapcsolódó mozgás, ugyanúgy az óvodai mindennapok része, mint a napi mesélés vagy séták kirándulások. Napközben bármikor adódhat lehetőség éneklésre, mondókázásra, vagy körjátékra. A komplex foglalkozások inkább összefoglalják, elmélyítik a gyermekek ismereteit és alkalmat

adnak a képességek fejlesztésére. A népi zenei örökségünk kortárs művészeti alkotások hozzájárulnak a gyermek zenei képességeinek, kreativitásának alakításában.

Az élményt nyújtó közös éneklés, körjáték vagy mondókázás a művészeti és az esztétikai nevelés szempontjából is kitüntetett helyet kap. A zenehallgatási anyag megválasztásakor szempont kell, hogy legyen a nemzetiségi és etnikai kisebbségi nevelés esetében a gyermek hovatartozása is.

A Kodály Zoltán útmutatásai alapján kidolgozott óvodai ének-zenei nevelés alapjaira épülő Forrai Katalin által kidolgozott anyag hatékonyan épül be a Tevékenységközpontú programunkba.

Az óvodapedagógus feladatai

- Nyugodt légkört biztosítson a szabadon, önállóan megvalósuló alkotó tevékenységek számára.
- Úgy alakítsa ki a gyermekek számára a csoportszobát, hogy ott a különböző tevékenységeket kereső gyermekek nyugodtan, kényelmesen dolgozhassanak.
- Biztosítson minél több eszközt, időt és helyet és egyéni önállóságot a művészeti tevékenységek gyakorlásához, ezzel is ötletet adva a gyermeki fantáziának.
- Élményszerzéssel, ötletadással segítse elő a gyermekek önálló elképzeléseinek megvalósítását.
- Adjon lehetőséget a gyermekeknek arra, hogy az élményeket átélve megvalósíthassák elképzeléseiket.
- Az óvodapedagógus a mindennapi mesélés, verselés, ének-zene és vizuális tevékenység biztosításakor ügyeljen a gyermekekkel való szoros érzelmi kapcsolat, a meghitt légkör megteremtésére.
- A művészeti tevékenységekhez a gyermekek számára bármikor elérhető helyen legyenek az inspiráló, alkotásra ösztönző kellékek, eszközök.
- Az óvodapedagógus vegye figyelembe a nemzetiségi nevelés esetén a gyermek nemzetiségi hovatartozását is.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

Mese-vers

- Kialakul a gyermek mese és vers iránti szeretete.
- Szívesen hallgat és ad elő csoportban és egyénileg verset, mesét.
- Ismer klasszikus és kortárs gyermekirodalmi alkotásokat.
- Képes felidézni egy-egy mű tartalmát, lényeges fordulatait.
- Kedvelt tevékenységüké válik a bábozás, dramatizálás.
- Képesé válik önmaga is rövid történeteket alkotni.
- Kialakul megbízható verbális memóriája.
- Emlékezetében fel tud idézni 10-14 mondókát; 6-8 verset; 15-20 mesét

Ének-zene, énekes játék, gyermektánc

- Kialakul ritmusérzékük, érzik az egyenletes löktetést és a dalok ritmusát.
- Képesek ritmust, mozgást, dallamot rögtönözni.
- Kialakul belső hallásuk.
- Ismerik és megkülönböztetik a zenei fogalom párokat.
- Kialakul a zene szeretete, a zene, mint örömforrás érzése.
- Bátran, önállóan vállalkozik ismert dalok éneklésére.

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

- Képesé válik alkotó fantáziájának, képzeletének megjelenítésére.
- Tud bánni a szükséges eszközökkel, ismeri azok funkcióit.
- Egyre fejlettebbé válik a kéz finommozgása.
- Tér, forma és szín érzéke megbízható.
- Tud különbséget tenni szép és csúnya közt, esztétikai érzéke fejletté válik.

Mindennapos testnevelés

A tevékenységközpontú óvodai nevelés lényeges eleme a testi fejlesztés.

A 3-7 éves gyermekek testi fejlesztése nem képzelhető el a rendszeres, játékban gazdag, az egyéni képességeket messzemenően figyelembe vevő, kellő aktivitást és terhelést biztosító mindennapi testnevelés nélkül.

Ismert tény, hogy a mozgásöröm és a szellemi fejlődés egymással szoros kapcsolatban áll. A mozgásfejlesztéshez tehát hozzátartozik, hogy maximálisan biztosítsuk a spontán mozgáslehetőséget, mégpedig az egyén sajátosságainak figyelembe vételével.

Rendkívül fontos a szabad levegőn való tartózkodás minél hosszabb idejű biztosítása.

Az egészséges életmód szokásainak megalapozását óvodáskorban kell elkezdni.

A mozgás megszerettetése, a mozgásigény kielégítése az óvodai testi nevelés fontos feladata, amit csak a helyesen megválasztott mozgásanyag változatos gyakoroltatásával érhetünk el.

Az intenzív, változatos gyakorláshoz megfelelő helyre és eszközre van szükség. A jó eredmény eléréséhez az optimális tárgyi feltételeken túl, azonban az óvodapedagógus és a gyermek aktív együttműködése is elengedhetetlen.

A nyugodt, derűs légkörű, játékban gazdag, kellő intenzitású napi 20-30 perces testmozgás nem csak kondicionális és koordinációs képességek fejlődését biztosítja, hanem hozzájárul a gyermeki személyiség differenciált fejlesztéséhez is.

A mindennapos testnevelés objektív feltételei

- Elsősorban megfelelő hely biztosításáról kell gondoskodni.
- Mivel e foglalkozásokat döntő mértékben, a szabadban valósítjuk meg, ezért célszerű füves területen különböző pályákat kialakítani.
- Hosszabb sétát, túrát tehetünk a gyermekekkel a szabadban, ha lehetőségünk van rá.
- Minden, ami az óvoda udvarán található, fák, bokrok, homokozó, mászóka, stb. felhasználhatók a mindennapi testnevelésben.
- Ugyanez mondható el az épületen belüli szervezett mozgás tevékenységekre. Mindenkor nagy gondot kell fordítani az alkalmazásra kerülő kézi és tornaszerek, berendezési tárgyak épségére, tisztaságára, valamint arra, hogy könnyen elérhetők legyenek, és megfelelő számban álljanak rendelkezésre.
- Az eszközök előkészítése az óvodapedagógus, a gyermekcsoport és a dajka aktív együttműködésére ad lehetőséget.

A mindennapos testnevelés szubjektív feltételei

- Az óvodapedagógus személyisége, testi neveléshez való viszonya nagymértékben meghatározza a gyermekcsoportban folyó mindennapi testnevelés eredményességét. A testgyakorlatok mintaszerű végzésével, a játékba való aktív bekapcsolódással kedvezően motiválhatja a gyermeket, építve utánzási hajlamukra, segítve a rendszeres testmozgáshoz való pozitív viszonyuk kialakulását.
- A mindennapos testnevelés tartalmát döntő mértékben a természetes mozgások, gyakorlatok képzik (járások, futások, ugrások, függések egyensúly gyakorlatok). Ezeket kiegészíti néhány talajtorna elem, valamint a kézi szerekkel végezhető

gyakorlatok. Természetesen ide tartoznak a testnevelési játékok is. A lényeg, hogy minden mozgásforma, amit a gyermekek képesek elvégezni, a mindennapos testnevelésbe beépíthetők.

- Az óvónő dönti el, hogy a testnevelés 20-30 perce alatt testnevelés foglalkozást tart, vagy egy-egy mozgáscsoport gyakorlásával, esetleg testnevelési játékokkal tölti ki az időt.

A mozgásfejlesztés feladatai

- Legyen lehetőségük a gyermekeknek saját testük mozgását átélni.
- A gyermeki szervezet sokoldalú arányos fejlesztése.
- Motoros képességek fejlesztése.
- Vázizomzat erősítése.
- Helyes testtartás kialakítása.
- Sokoldalú mozgástapasztalatokat szerezzenek a gyermekek az alapvető mozgásformák gyakorlása által.
- Folyamatosan fejlődjön a gyermekek mozgása és egyensúlyérzéke.
- A kéz finom mozgásainak fejlesztésére nyújtsunk változatos lehetőségeket.
- Segítse elő a gyermekek harmonikus, összerendezett mozgásának kialakulását.

Az óvodapedagógus feladatai

- Legfontosabb feladat, hogy a napirendet úgy állítsa össze, hogy adjon lehetőséget a gyermekeknek minél hosszabb időtartamon keresztül a szabad levegőn való tartózkodásra.
- Biztosítsa a gyermekek szabad mozgásgyakorlásának a feltételeit.
- Adjon ötleteket, irányítsa a gyermekek figyelmét a szabadban és az épületen belül is a legoptimálisabb terhelést biztosító napi mozgáshoz, tudatosítsa a gyermekekben a társra figyelés fontosságát.
- Változatos eszközök és a gyermekek önálló, szabad mozgásának biztosításával tegye lehetővé, hogy a mindennapi testnevelés örömet jelentsen a gyermekek számára
- Az egészséges életmód szokásainak kialakításával biztosítsa a testi nevelés zavartalanságát.
- Tartsa fontosnak a mindennapi testnevelés keretein belül megvalósuló testnevelés foglalkozásokon is a differenciált egyéni fejlesztést.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

- Kedveli a mozgást, a mozgásos játékokat.
- Biztonságosan mozog.
- Térbeli tájékozódása megfelelő.
- Életkorának megfelelő az állóképessége és megfelelően terhelhető.
- Képes szabályokat alkotni, elfogadni.
- Életkorának megfelelő mozgáskoordinációval rendelkezik.
- Sikert, kudarcot egyaránt képes elfogadni

A nevelés tervezése és időkeretei

- A gyermekek nevelése, a teljes óvodai életet magában foglaló foglalkozások keretében folyik.
- Az óvodai foglalkozásokat az óvoda helyiségeiben, illetve egyéb, a foglalkozás megtartására alkalmas helyen kell megszervezni.
Az óvodán kívül akkor szervezhető foglalkozás, ha a gyermekek intézményi felügyelete a külső helyszínen, továbbá az oda- és visszajutás közben biztosított.
Az óvodán kívül szervezett foglalkozásról a szülőt előzetesen tájékoztatni kell.
- Az óvodapedagógus számára alapvetően fontos feladat a teljes nevelési folyamat tudatos átgondolása, még akkor is, ha jelentős mértékben építünk a spontán gyermeki ötletekre, tapasztalatokra.
- A fejlődés dinamikája egy-egy gyermek esetében lehet más és más.
- A nevelés és tanulás tervezése egy tömbben, egymással, szoros kölcsönhatással valósítható meg. A tervezés során mindig 4-es feladatrendszerünkben kiindulva tervezzük meg a gyermeki tevékenységeket és ezen keresztül a szükséges fejlesztéseket.
- A cél és a feladatok ismeretében a fejlesztést hosszú távon, éves féléves periódusokban gondoljuk át, ám konkrét formában tervezni inkább egy vagy kéthetes periódusokban célszerű, hiszen csakis ez esetben nyílnak lehetőségünk a gyermekek spontán ötleteinek és tapasztalatainak begyűjtésére és a nevelőmunkában való felhasználására.
- A heti ütemterv megírása egyben a napi vázlatot is megadja az óvónő számára, ezért nem szükséges külön vázlatírás. Ennél fontosabb azonban, hogy feljegyzéseket vezessünk a gyermekek fejlődési üteméről, hogy konkrét megfigyelések adjanak alapot az egyéni, differenciált fejlesztés megtervezéséhez.

A fejlesztés rendszere

- Az óvodapedagógus dönti el, hogy adott esetben kötetlen kezdeményezés vagy kötött tevékenység keretein belül kívánja elképzeléseit megvalósítani.
- A fejlesztés formáját ne a gyermek életkora, hanem a fejlettségi szintje határozza meg.
- A gyermekek önállóan, spontán szerzett tapasztalatai nagyon jó kiinduló pontot jelentenek az óvodapedagógus számára, a tudatos, irányított tapasztalás megszervezéséhez.
- A világban eligazodni készülő gyermek felkészítése az életre, feltételezi olyan szituációk megélését, ahol szabadon dönthet, alkothat, gondolkodhat, cselekedhet.
- Az óvoda feladatai közé tartozik a kiemelkedő képességekkel rendelkező gyermekek felismerése és fejlesztése. A szellemi fejlesztés legfőbb célja abban nyilvánul meg, hogy a gyermeket aktivitásra, a problémák meglátására és kifejezésére bátorítsuk és képessé tesszük azok megoldására. Kreatív probléma megoldásra ösztönzünk.

Fejlesztésünk keretei

A teljes nevelési folyamatunk, amely vegyes, részben osztott vagy osztatlan csoportokon belül valósul meg, a gyermeki tevékenységre, önállóságra, döntési helyzetre és sokoldalú tapasztalatszerzésre épül.

A nevelési folyamatba szervesen illeszkedő tanulási folyamat részei:

- Az önálló és irányított tapasztalatszerzés.
- Komplex tevékenységek rendszere, kötetlen és kötött formában.

A nevelés időkeretei

- A nevelés céltudatos megtervezése során alakítjuk ki a gyermekek óvodai életrendjét, időbeosztását.
- A heti rend és a napirend az a szervezeti keret, ami biztosítja a gyermek számára a nyugodt, kiegyensúlyozott, kiszámítható óvodai környezet megteremtését.
- A gyermek egészséges fejlődéséhez szükséges mozgásos tevékenységek és a pihenés váltakozó biztosítása.
- A napirend lehetővé teszi a szabad levegőn való hosszú idejű tartózkodást, a szokásrendszer kialakítását, a gyermeki tevékenységek szabad kibontakozását.
- A napirenden belül a legtöbb időt a gyermekek legfontosabb tevékenysége, a játék kapja.
- A szabad levegőn való tartózkodás, a gyermekek gondozásával kapcsolatos teendők (étkezés, tisztálkodás, alvás) ugyancsak beilleszthetők a játéktevékenység egész napos folyamatába.
- A szabad levegőn való tartózkodás természetes része a gyermekek napi életének. A hűvösebb idő beköszöntével is szükséges a szabad levegőn való mindennapi tartózkodás, csupán annak időtartamát csökkentjük.
- A napirend biztonságot, támpontot ad és állandóságot jelent a gyermek számára. A napirenden belül rugalmasan figyelembe vehető az egyes tevékenységek időigénye, de annak megfelelően, ahogy az évszakok váltakoznak vagy a gyermeki tevékenységek fejlődése ezt indokoltá teszi, változtatható, módosítható.
- A napirend a gyermekek nyugodt napi életét biztosítja, figyelembe veszi a fejlődés közben bekövetkezett változásokat.
- A gyermekek szokásrendszerének kialakításával biztosítjuk a napirenden belül megvalósuló tevékenységek végzésének zavartalanságát.

A napirend általános időkeretei

- Játék és szabadidős tevékenység: 5 óra
- Étkezés, pihenés 3 óra
- Öltözés, tisztálkodási tevékenység 1,5 óra
- Óvónő által kezdeményezett tevékenység 5 perc- 35 perc

A napirendben az egyes tevékenységekre fordítható idő rugalmasan változtatható a körülmények, váratlan események hatására.

Hetirend

A hetirend a napirendhez hasonlóan a folyamatosságot, a rendszerességet, a nyugalmat segíti elő az óvodai csoportban, és lehetőséget nyújt a szokásrendszer segítségével az óvodások napi életének megszervezéséhez.

A hetirend kialakítása az óvónők feladata, számtalan variációval az adott óvodai csoport és a gyermekek igényeinek, képességeinek figyelembe vételével nem csak a foglalkozások helyei, de azok időkeretei is megváltoztathatók.

Hétfő	Mindennapi testnevelés	Mese-vers	-
Kedd	Mindennapi testnevelés	Mese-vers	Matematika
Szerda	Mindennapi testnevelés	Mese-vers	Művészeti tevékenységek Ének-zene
Csütörtök	Mindennapi testnevelés	Mese-vers	Természeti-társadalmi környezet megismerése
Péntek	Mindennapi testnevelés	Mese-vers	Művészeti tevékenységek Vizuális tevékenységek

Az óvónő feladatai a nevelőmunka dokumentálásával kapcsolatban

- Féléves nevelési terv készítése.
- Heti terv készítése.
- Féléves nevelési terv értékelése.
- Féléves, éves értékelés.
- Gyermeki fejlődés nyomon követési naplójának vezetése.
- A gyermekek értékelése, mérése.
- Egyéni fejlesztési terv készítése, amennyiben szükséges.

Fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés az óvodai nevelési folyamat eredményeként a gyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet, belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodásból iskolássá érik.

Testi fejlettségi szint

- Első alakváltozás, testarány változás.
- Fogváltás megkezdődése.
- Arányosan fejlett, teherbíró képesség.
- Mozgása összerendezett, harmonikus.
- Erőteljesen fejlődik a mozgáskoordináció, finommotorika.
- Mozgását, viselkedését, testi szükségletei szándékosan irányítani képes.

Lelki fejlettség

- Nyitott érdeklődésű, készen áll az iskolába lépésre.
- Tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek.
- Érzékelése, észlelése differenciálódik.
- Önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés.
- Szándékos figyelem időtartama, terjedelme növekszik.
- Cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás kialakulóban van.
- Az egészségesen fejlődő gyermek érthetően, folyamatosan kommunikál, elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről.
- Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti-társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.

Szociális fejlettség

- Készen áll a gyermek az iskolai élet és a tanító elfogadására.
- Képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre.
- Képes a kapcsolatteremtésre felnőtellel és gyermekekkel egyaránt.
- Egyre több szabályhoz képes alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését.
- Feladattudata kialakulóban van, amely a feladat megértésében, feladattartásában, eredményes elvégzésében nyilvánul meg, kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.
- Az óvodában folyó nevelőmunkát akkor tekintjük sikeresnek, ha az óvodáskor végére meghatározott jellemzőkhöz hozzárendelt sikerkritériumokat legalább 80% -ban teljesítettük.

III.

1. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése

Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése

Sajátos nevelési igényű az a gyermek, aki a szakértői és rehabilitációs bizottság véleménye alapján:

- Testi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, autista, halmozottan fogyatékos.
- A megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének, organikus okra vissza nem vezethető tartós és súlyos rendellenességével küzd.
- Mozgáskorlátozott gyermek
- Gyengén látó gyermek
- Enyhe fokban hallássérült gyermek
- Enyhén értelmi fogyatékos gyermek
- Beszéd fogyatékos és beszédfejlődésben akadályozott gyermek
- Autista spektrumzavarral küzdő gyermek
- Pszichés fejlődési zavar miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és enyhe fokban akadályozott gyermek

Óvodánkban vállaljuk annak a kisgyermeknek az integrációját, aki:

- Szakértői bizottság véleménye alapján integráltan nevelhető,
- Mozgáskorlátozott, érzékszervi és/ vagy beszéd fogyatékos,
- Enyhén értelmi fogyatékos vagy a nevelési-tanulási folyamatban akadályozott.

Az integrálás lehetőségének további feltételei:

- Mozgássérült gyermek képes legyen legalább segédeszköz nélkül helyváltoztatásra, segítséggel önellátásra, szobatiszta legyen, képes legyen kapcsolatteremtésre, szükségleteit ki tudja fejezni.
- Érzékszervi, beszéd fogyatékos gyermek képes legyen kapcsolatteremtésre, szobatiszta legyen, szükségleteit ki tudja fejezni.
- Értelmi sérült gyermek tanítható, fejleszhető legyen az óvodai csoportban, képes legyen kapcsolatteremtésre, szobatiszta legyen, szükségleteit ki tudja fejezni.
- Autizmus, pszichés fejlődési zavar miatt akadályozott gyermek alkalmas legyen a közösségi életre, ne veszélyeztesse önmagát vagy társait, szobatiszta legyen, szükségleteit valamilyen szinten ki tudja fejezni.

Az integráció általános elvei:

- Az integrációt az egész nevelőtestület felvállalja.
- A csoportjukban integrációt folytató kollégákat az egész alkalmazotti közösség támogatva segíti.
- Az integrálhatóság minden esetben egyéni döntést igényel, figyelembe véve az összes körülményt.
- Csoportba való beosztás előtt az óvónők személyesen találkoznak a kisgyermekkel és a szülőkkel. Csoportkialakításhoz az óvodavezető figyelembe veszi az óvodapedagógusok véleményét.

Az integráció nem megvalósítható, ha káros hatása van a SNI gyermekre, a csoportra, a nevelőkre:

- Ha nem szolgálja a SNI gyerek fejlődését, szükségleteinek kielégítését.
- Ha óvodapedagógiai eszközökkel nem oldható meg a közösségi együttélés kialakítása a gyermekek között.
- Ha a pedagógus testi-lelki terhelése túlzott.

Befogadó szemlélet alapelvei:

- „Az elfogadás mércéje az, hogy valaki mennyire hajlandó a saját értékén emberszámba venni egy sérültet, s mennyire hajlandó beengedni abba a világba, amelyikben valamennyien élünk.” (Zsebe-Bíró)
- Minden gyermek speciális. A pedagógus nem az átlaghoz igazodik, hanem minden gyermekben az egyedi, csak rá jellemző sajátosságokhoz.
- Bármely gyermeknél előfordulhatnak problémák. A problémák természetes velejárói a tanulásnak, nem kizárólagosan az egyénből fakadó gyengeség tünetei.
- A speciális megsegítés igénybevétele minden gyermek joga. Kiterjed az önismeret, a megismerési technikák, a differenciált bánásmód és az együttműködés biztosítására.

A gyógypedagógus komplex segítséget nyújt a befogadó intézménynek. Egyéni fejlesztési terv készül minden gyermekre.

Szakértői Bizottság szakvéleményének tartalmaznia kell:

- SNI tényének megállapítását, annak okait,
- az integrált nevelés lehetőségét,
- nevelési javaslatokat, fejlesztési területeket,
- intézmény kijelölését név szerint,
- kontroll vizsgálat időpontját (vizsgálat után 1 évvel)

Csoportszervezés elvei:

Integráló csoportban maximum 15 gyermek mellett maximum 3 sajátos nevelési igényű gyermeket fogadunk (lehetőleg különböző problémával).

Eredményes integrálás személyi és tárgyi szükségletei:

- Inkluzív, befogadó környezet, alkalmazottak, szülők, gyermekek részéről.
- Fogyatékoság típusának megfelelő utazó gyógypedagógus.
- Speciális segédeszközök (asztal, szék, mosdó, fejlesztő eszközök).
- Sérülés specifikus környezet (akadálymentes rámpa, kapaszkodók).
- Integráció folytatása a település iskolájában.

A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai integrálásának célja:

- Közösségbe való beilleszkedésük segítése (alkalmazkodó készség, akaraterő, önállóság, érzelmi élet, együttműködés fejlesztése) óvodapedagógiai eszközökkel.
- Képességeik fejlesztése (vizuális, akusztikus, taktilis, motoros, nyelvi) gyógypedagógiai eszközökkel.
- A hiányzó vagy sérült funkciókat helyreállítani, újakat kialakítani.
- A meglévő ép funkciókat bevonni a hiányok pótlása érdekében.
- Funkciók egyensúlyát kialakítani.
- Speciális segédeszközöket elfogadtatni, használatukat megtanítani.
- Egyéni sikereket segítő tulajdonságokat, funkciókat fejleszteni.
- Befogadóvá váljon az intézmény, lelkileg is.

Az integrációs folyamatban közreműködő partnerek és feladataik:**Szakértői és rehabilitációs bizottság:**

- Diagnosztizál, javaslatot tesz, kontroll vizsgálatot végez,
- folyamatosan figyelemmel kíséri a gyermek fejlődését,
- vizsgálja az intézményi feltételek meglétét.

Szülő:

- Lehetősége van a gyermekkel részt venni vizsgálatokon és terápiás foglalkozásokon,
- kötelessége a gyermek fejlődése érdekében mindent megtenni.

Gyógypedagógus:

- Értelmezi a szakértői bizottság szakvéleményét,
- elvégzi a rehabilitációt, speciális egyéni fejlesztést,
- javaslatokkal segíti az óvodapedagógus munkáját,
- közreműködik a szülővel való kapcsolattartásban.

Intézményfenntartó:

- helyben biztosítja az integrált nevelés feltételeit,
- a szakértői bizottság felé adatokat szolgáltat az integráló intézményekről.

Óvoda:

- A sérült kisgyermek részére is biztosítja a harmonikus, elfogadó, az eredményeket értékelő környezetet,
- a gyermek iránti elvárásokat állapotának súlyosságához, jellegéhez, terhelhetőségét biológiai állapotához, személyiségjegyeihez igazítja.

Óvodapedagógus:

- Individuális módszereket alkalmaz,
- szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít,
- a tevékenységek során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti,
- nevelési helyzetek megoldása során alternatívákat keres,
- alkalmazkodik az eltérő képességekhez, viselkedésekhez,
- együttműködik a szakemberekkel, javaslataikat beépíti a pedagógiai folyamatokba.

Kiemelten tehetséges gyermekek nevelése

Az intézmény fontos feladata a képességek kibontakoztatása, a tehetséges gyermekek felismerése, nyilvántartása, egyéni nyomon követése, a tehetségek gondozása és fejlesztése, élve az intézményi és az intézményen kívüli együttműködések lehetőségeivel.

A mikrocsoportos tevékenységszervezés közben a differenciálás gyakorlata kiválóan alkalmazható a kiemelten tehetséges gyermekek nevelésében.

A tehetséggondozást a tehetségpontokhoz való kapcsolódás segíti.

Terveink közé tartozik tehetségfejlesztő jó gyakorlat kialakítása, tehetségfejlesztő lehetőségek létrehozása az alábbi területeken:

- Mozgás
- Ovi-foci
- Ritmikus mozgás (Ugri-bugri)
- Rajzolás, festés, mintázás kézi munka
- Mese, vers, dramatizálás, bábozás
- Néptánc-gyermektánc

Migráns gyermekek interkulturális nevelése

Migráns gyermek az a gyermek, aki, valamint akinek a családja nem magyar állampolgár és munkavállalás, tanulás céljából tartózkodik Magyarországon, illetve menekült státuszú.

Alapelveink:

- A migráns gyermekek a magyar gyermekekkel azonos feltételek mellett vehetik igénybe az óvodai nevelést.
- Az emberi méltóság elismerése és tiszteletben tartása minden migráns kisgyermeket megillet.
- Az egyéni bánásmód elvét az ő nevelésük során is érvényesítjük.
- A bevándorló családból érkező gyermekek értékességét egyediségükben, individualitásukban keressük.

Óvónők feladata:

- Felkészülés a gyermek fogadására, amely a szülőkkel és a gyermekkel való kapcsolatfelvétellel kezdődik.
- A későbbiekben a gyermek kultúrájával, vallásával, nemzetiségével kapcsolatos információkat is össze kell gyűjtenie, szükség esetén utána kell olvasni.
- Ezek az információk hozzásegítik ahhoz, hogy jobban megértse a gyermek viselkedését, meghatározhassa a pedagógiai beavatkozás lehetséges irányait. Tanácsos ezeknek az információknak egy részét a csoportban dolgozó dajkával is megismertetni.

Az érkező gyermek empátiás fogadása

A migráns gyermek kezdeti viselkedését meghatározza aktuális érzelmi beállítódása, és előzetes szocializációs tapasztalatai.

- A migráns kisgyermek, amikor bekerül a számára teljesen idegen környezetbe, egyedül lévőknek, kirekesztettnek érzi magát,
- nem érti a körülötte lévő felnőttek és gyermekek beszédét és őt sem értik a többiek,
- fél az ismeretlentől, a változástól, a bizonytalanságtól,
- általában a család szociálisan is rászorult, ezért a többi kisgyermekhez viszonyítva, hátrányosabbnak érezheti magát.

Ezért az óvónő legfontosabb feladata:

- A kezdeti időszakban, a gyermek érzelmi biztonságának megteremtése.
- Az eltérő nyelv, szokás, viselkedésmódok, éttrend elfogadása.
- A más kultúrákról, vallásról, bőrszínről, etnikai különbözőségekről szóló életkornak megfelelő ismeretek bemutatása apró lépésekben, a gyermekek érdeklődési körét (játék, mese, vers, zene, tánc) figyelembe véve valósítható meg.
- A migráns gyermeket segíteni kell a magyar nyelv elsajátításában, melynek leghatékonyabb eszköze a játék, tere pedig maga a közösség.

2. Óvodánk kapcsolatrendszere

Együttműködés a családdal

Az alapelveinkkel összhangban, saját nevelési céljainkat és feladatainkat a családi nevelés kiegészítéseként terveztük meg, mivel tiszteletben tartjuk, hogy a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége.

Szeretnénk gyermekeink fejlesztését a szülők együttműködésével megvalósítani, amelynek alapja a kölcsönös bizalom és tisztelet. Ebben az együttműködésben felvállaljuk a kezdeményező szerepet.

Együttműködés formái:

- családlátogatás
- beszoktatás

Közös programok:

- Szüreti felvonulás
- „Tök jó nap” /ősz köszöntő/
- Adventi Áhítat
- Karácsony
- Farsang
- Tavaszköszöntő
- Közlekedési nap
- Anyák napja
- Gyermeknap
- Évzáró ünnep

Fontos, hogy az ünnepek emelkedjenek ki a mindennapokból, mind külsőségeiben, mind tartalmában.

Nyílt nap

- A nyílt nap célja a szülők számára lehetőséget biztosítani a napi óvodai életbe való betekintésre, ezáltal személyes élményeik alapján gyermekük új vonásait, tulajdonságait fedezhetik fel.
- A szülők képet kaphatnak gyermekük közösségben elfoglalt helyéről, viselkedéséről, teljesítőképességéről, egyúttal módjuk van társaikkal való összehasonlításra is.
- Tapaszthatják a szülők a szabad játék készségekre, képességekre gyakorolt hatását, a gyermek kompetenciáinak fejlődését.

A nyílt nap idejéről egy héttel korábban faliújságon tájékoztatjuk a szülőket.

Fogadóóra

- Igény szerint, időpont-egyeztetés után történik.
- Ezek az alkalmak lehetőséget adnak olyan információk cseréjére, melyek a gyermekkel és közvetlen környezetével kapcsolatosak, bizalmas jellegűek.
- A fogadóórát óvónő és szülő egyaránt kezdeményezheti.

Szülői értekezlet

- Az értekezlet célja az óvodát, a csoportot, a gyermekeket, szülőket érintő legfontosabb témák, feladatok, programok, esetleges problémák megbeszélése.
- Az óvónő feladata a szülők tájékoztatásán kívül, véleményük meghallgatása, javaslataik figyelembe vétele.
- Az értekezlet idejéről, témájáról a csoport faliújságján, egy héttel korábban a szülőket tájékoztatjuk.
- Jelenléti ív írása és jegyzőkönyv készítése kötelező.

Kapcsolattartás egyéb nevelési, oktatási, szakszolgálati, kulturális Intézményekkel

- Az óvodai élet alatt a Nevelési Tanácsadó, Pedagógiai Szakszolgálat, Logopédiai Szakszolgálat, Tanulási képességeket vizsgáló Szakértői Bizottság, Egészségügyi szolgáltatók (orvos, védőnő) a Gyermekjóléti szolgálat és Családsegítő a gyermekek nevelését speciális szakismereteikkel segítik.
- A közművelődési intézményeket (könyvtár, múzeum) a gyermekek érdeklődését és életkori sajátosságait figyelembe véve látogatjuk.
- A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külföldi magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik és lehetőségei szerint szakmai kapcsolatot tart fenn.

Iskola

Az iskolával való kapcsolattartás célja az óvoda-iskola átmenet megkönnyítése.

Formái:

- 5-6-7- éves gyermekek látogatása az iskolába az óvónővel,
- iskolai szervezésű programokon való részt vétel,
- egymás munkájának megismerése, kölcsönös szakmai tapasztalatsere, a gyermekek fejlődésének nyomon követése.

3. Gyermekvédelem

Az óvodapedagógus alapvető feladata, hogy maximálisan biztosítsa a gyermek számára az érzelmi biztonságot.

Úgy szervezi az óvodai környezetet, személyi és tárgyi feltételrendszert, hogy az hatásrendszerével elősegítse minden gyermek számára az optimális fejlődési folyamatot.

Általános elvárások a tolerancia, nyitottság, elfogadó-segítő-támogató attitűd, szeretetteljesség, következetesség.

Kiemelten fontos, hogy az óvodapedagógus nevelő-fejlesztő munkája során mindig vegye figyelembe a gyermek egyéni képességét, tehetségét, fejlődési ütemét, szociokulturális háttérét, segítse tehetsége kibontakoztatásában, valamint hátrányos helyzetéből való felzárkóztatásában.

Migráns gyermekeinek nevelése során biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, az interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét.

Célunk:

- A gyermekek alapvető szükségleteinek kielégítése, gyermeki és emberi jogainak érvényesítése.
- Hátránykompenzációval az esélyegyenlőség biztosítása az eltérő szociális és kulturális környezetből érkező gyermekek számára.

Hátrányos Helyzet

Hátrányos helyzetű az a **rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult** gyermek és nagykorúvá vált gyermek (fiatal felnőtt), aki esetében az alábbi körülmények közül **egy fennáll:**

- a) a szülő vagy a családba fogadó gyám **alacsony iskolai végzettsége**, ha a gyermeket együtt nevelő **mindkét szülőről**, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családba fogadó gyámról - **önkéntes nyilatkozata alapján** - megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor **legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel** rendelkezik,
- b) a szülő vagy a családba-fogadó gyám **alacsony foglalkoztatottsága**, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családba fogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor a Szociális törvény. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres **gyermekvédelmi kedvezmény** igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig **álláskeresőként nyilvántartott személy**,
- c) a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált városfejlesztési stratégiában **szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben** vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan **lakáskörülmények** között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

Halmazottan Hátrányos Helyzet

Halmazottan hátrányos helyzetű

- a) az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az fenti pontokban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll
- b) a nevelésbe vett gyermek,
- c) az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

A gyermek hátrányos helyzetére utaló jelek:

- A család csekély bevétellel, alacsony jövedelemmel rendelkezik, melynek nagy része vagy teljes egésze segély, nyugdíj, vagy ezekkel egy kategóriába eső bevétel, továbbá alkalmi munka után járó jövedelem.
- Szűkös lakáskörülmények: kis alapterületű lakásban több személy él együtt, így kevés az egy főre eső alapterület.
- Egészségtelen lakhatási feltételek.
- A szülők alacsony iskolai végzettsége.
- Deviáns környezet szocializációs ártalmai (alkoholizmus, drogfüggőség, játékszenvedély).
- Család hiánya: állami gondozásba vett, illetve onnan kikerült gyermek, egyszülős család, elvált szülők.
- Beteg, vagy korlátozott képességű szülők, akik fizikailag nem képesek gyermekük megfelelő ellátására, gondozására.
- Veszélyeztetettség: olyan magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza.

Az óvoda vezetője köteles:

- Jelzéssel élni a gyermek veszélyeztetettsége esetén a gyermekjóléti szolgálatnál.
- Hatósági eljárást kezdeményezni a gyermek bántalmazása, illetve súlyos elhanyagolása vagy egyéb más, súlyos veszélyeztető ok fennállása, továbbá a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása esetén.

A gyermek veszélyeztetésére utaló jelek:

- fizikai bántalmazás
- a gyermek szexuális zaklatása
- szülői felügyelet hiánya
- elhanyagoló szülői magatartás
- hajléktalanság, rendkívül rossz lakáskörülmények
- pszichés bántalmazás
- éhezés, nem megfelelő táplálkozás
- indokolatlan hiányzás az óvodából

- minimális jövedelmi viszonyok

Az óvodapedagógus feladatai:

- Az óvodába járó gyermek szociális, szociokulturális családi hátterének megismerése.
- Szükség szerint környezettanulmány végzése.
- Hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű és veszélyeztetett helyzet jelzése a gyermekvédelmi felelősnek.
- Hátrányos és halmozottan hátrányos gyermek differenciált nevelése, fejlesztése.
- A rendszeres óvodába járás figyelemmel kísérése, szükség esetén a hiányzás jelzése a gyermekvédelmi felelősnek.

A gyermekvédelmi felelős feladatai:

- Szükség szerint családgondozó, védőnő segítségének igénybevétele.
- Anyagi gondokkal küzdő családok támogatására az óvodavezető tájékoztatása a térítési díj csökkentése érdekében.
- Felterjesztés segélyre.
- Nyilvántartás vezetése.

Az óvodavezető feladatai:

- A gyermekvédelmi tevékenységhez a feltételek biztosítása: gyermekvédelmi felelős megbízása, feladatok, kompetenciák kijelölése nevelőtestületi szinten.
- Bizalom elvű kapcsolat kiépítése a családokkal.
- Törvények, rendeletek naprakész ismerete.
- Veszélyeztetettség esetén a Gyermekjóléti Szolgálat tájékoztatása.
- Étkezési kedvezmények meghatározása a törvényi jogszabályoknak és az önkormányzati rendeleteknek megfelelően.
- Mindezek dokumentálása.

A hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetben lévő családok segítésének lehetőségei:

- Tájékoztatás az igénybe vehető segélyekről, támogatásokról.
- Kedvezményes étkezési díj biztosítása.
- A szülők által ajándékozásra behozott gyermekruhák, játékok elajándékozása a rászoruló családoknak.
- A gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a veszélyeztetettség megelőzése és megszüntetése érdekében az óvoda köteles együttműködni
 - az óvoda orvosával, védőnőjével,
 - gyermekjóléti szolgálattal,
 - önkormányzat illetékeseivel.

Célunk:

- Csökkenjen a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek száma,
- minden rászoruló időben megkapja a segítséget,
- a szülők bátran fordulnak az óvodapedagógusokhoz, óvodavezetőhöz gondjaikkal,
- segítő szervezetekkel hatékony együttműködés alakuljon ki.

4. Speciális szolgáltatások

Lehetőség szerint az óvoda teljes nyitvatartási idejében a gyermekekkel történő foglalkozások mindegyikét óvodapedagógusoknak kell irányítani, így a szolgáltatások idején is. Amennyiben erre nincs lehetőség (nem óvodapedagógus irányítja a tevékenységet), felügyeletet kell biztosítani.

A szolgáltatások igénybe vevőit nyilatkoztatjuk annak igénybevételéről.

A szolgáltatásokon való részt vétel ingyenes.

Ugri-bugri Játékos mozgás zenére	Nevelési időben	5 - 7 évesek	Óvodapedagógus
Hittan	Nevelési időben	4 - 7 évesek	Hitoktató
Ügyeskedő vizuális tevékenységek	Nevelési időben	4-7 évesek	Óvodapedagógus
Ovi-foci	Nevelési időben	5-7 évesek	Óvodapedagógus Képzett edző
Mesék szárnyán	Nevelési időben	5-7 évesek	Óvodapedagógus
Néptánc-gyermektánc	Nevelési időben	4-7 évesek	Néptánc oktató Óvodapedagógus

V. Felhasznált irodalom:

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja 1996.

Fábián Katalin: Tevékenységközpontú óvodai nevelési program 1996.

Crappán Magdolna - Fábián Katalin : Tevékenységközpontú óvodai nevelési program 2010.
2. javított, bővített kiadás

IV.

Legitimációs záradék

Választott óvodai programunkat szükségesnek látjuk 5 évente felülbírálni a folyamatos fejlődés érdekében.

A feladatok összegzését, a további helyi feladatok megbeszélését és az ebből adódó pontosításokat a nevelőtestület végzi.

A program felülvizsgálata szükséges:

- Törvényi változás esetén
- Feladatváltozás esetén
- A nevelőtestület dönt a módosítás elfogadásáról.

Nyilvánosságra hozatal:

A fenntartó és a partnereink által megtekinthető az Óvodavezető irodájában.

Programunkban igyekeztünk felépíteni azt a lépcsőt, amelyen föl lehet jutni a tudás különböző fokaira. Lépcsőfokaink a gyermekek számára tervezettek pihenőkkel, korlátokkal. Segíteni szeretnénk nekik minden tudásunkkal, hogy ezen a lépcsőn minél magasabbra érjenek fel.

A Szücsi Óvoda Pedagógiai Programját a nevelőtestület nevében elfogadta:

Szűcsi Katalin

A Szücsi Óvoda Pedagógiai Programját jóváhagyta:

Ede János

A Szücsi Óvoda Pedagógiai Programját a szülői szervezet nevében véleményezte:

Véghéi Viktória

Szücsi, 2021. 07.30.